

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 242 (9244)

TRST, sobota, 18. oktobra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

ODMEVI NA SPORAZUM MED VLADO IN SINDIKATI

DRŽAVNI USLUŽBENCI PRIČAKUJEJO REŠITEV VSEH PEREČIH VPRAŠANJ

Na sestanku tajništva federacije in tajništva sindikatov državnih uslužbencev so pozitivno ocenili sporazum z vlado

RIM, 17. — Tajništvo sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL se je danes sestalo s tajništvom federacij javnih uslužbencev. Razpravljali so o večeršnjem sporazumu med sindikalno federacijo in vlado o globalni rešitvi vprašanj javnih uslužbencev.

Sestanek se je zaključil z obveznostjo, da bodo preverili vsebino sporazuma med vlado in federacijo na posameznih sestankih z vlado, ki se bodo začeli v ponedeljek. Med razpravo je prišlo do precejšnjih kritik zlasti o napovednem nagrajevanju za učinkovitost dela uslužbencev finančne uprave. To pa ni prepričilo, da bi ne odobrili dela sindikalne federacije. Obenem so izjavili, da hočejo sedaj videti, kako bo vlada ravnala, ko bo treba sprejeti konkretne obveznosti. Zato je prišlo v glavnem do pozitivne ocene sporazumov z vlado.

Drugi strani pa so neodvisni in misovski sindikati sprožili val protestov proti večeršnjemu dogovoru. Njihovo delovanje je sindikalna federacija že obsodila, ker nastopajo izključno v korist posameznih ožjih skupin, ne glede na koristi vseh državnih uslužbencev in v učinkovitega poslovanja državne uprave. Neodvisni sindikati so napovedali za petek, 24. oktobra celodnevno stavko državnih uslužbencev. Isti dan bodo stavkali tudi šolniki neodvisnih šolskih sindikatov. Prav tako napoveduje stavko misovski sindikat CISNAL.

Medtem pa so še vedno v teku razčlenjene stavke avtonomnega in misovskega sindikata železničarjev. Sedaj pravijo, da bodo stavke še zaostri v znak protesta proti dogovoru med vlado in sindikalno federacijo. Vsi avtonomni in misovski sindikati državnih uslužbencev zahtevajo enostavno 100.000 lir povisa-nja plače na mesec. Namen teh stavk je očiten. Z vsemi sredstvi hočejo fašisti in ostali desničarji v državni upravi ustvariti zmedo v celotnem državnem stroju, da bi razbili sindikalno enotnost tudi med državnimi uslužbenci.

Medtem sporočajo, da se bodo 22. oktobra obnovila pogajanja za obnovo vsedravnih delovnih pogojev.

Korak na poti družbenih sprememb

Prvi pogovori med vlado in sindikati so se zadovoljivo zaključili z osnovnim sporazumom o javnih uslužbencih, čeprav bo treba sedaj dogovor stvarno uresničiti s pogajanjem na posameznih področjih.

To je znak dobre volje vlade in sindikalnega gibanja, ki je pogumno stopilo na pot globalne rešitve vprašanj, potem ko je opustilo tako imenovane sektorske zahteve, ki v preteklih letih niso imele nič skupnega z rasto družbe, ki se je razvila v pravi družbi plač.

Krivo da to pa je treba pripisati izključno klientelistični politiki, ki je vodila krščanska demokracija iz volilnih razlogov.

Po teh ugotovitvah je treba odločno zavrniti obtožbe proti delavski gibanju, češ da je zakrivilo sedanjega gospodarsko krizo, kot to dela sedaj Confindustria tik pred obnovitvijo delovnih pogojev s splošno zavrnitvijo sindikalnih zahtev.

Resnica pa je popolnoma drugač-ni: neravnovesja in socialne krivice so sad družbenega sistema, ki je veskrozi favoriziral in podpiral privilegirane skupine v okviru zapletene gospodarsko - politične zarote, ki je označevala arhaični kapitalističen sistem v Italiji. Zato je nemoralno, da prav tisti, ki ni so znali zavreti davčnih utaj in izvoza kapitalov v tujino, očitajo delavcem, da so povzročili inflacijo.

V sedanjem položaju je treba korenito spremeniti gospodarsko - socialni sistem, da se odpravijo goli profiti in usmeri razvoj na socialno področje. To pa ni vprašanje, ki se ga lahko reši s pogajanjem s sindikati, temveč ga je treba rešiti politično z razbitjem monopolne oblasti, ki traja že trideset let. Zato je popolnoma razumljivo, da socialisti, ob perspektivah, ki jih odpira 15. junij, pogojujejo svoje stališče do vlade izidu pogajanj s sindikati, se pravi s potrebo, da se doseže nov način razvoja.

V tej zvezi pa so vladni predlogi še vedno popolnoma nezadostni: ne zadostuje, da vlada predloži srednjeročni načrt, ki ustreza tradicionalni logiki izrednih ukrepov. Na kar sindikati zahtevajo je nov način reševanja socialnih vprašanj, ki naj zajema delovnem vlogu protagonisti v okviru ustavnih demokratičnih institucij.

MARIO DEZMAN

SKLEP ZASEDANJA REVOLUCIONARNEGA SVETA

V Portugalski napovedujejo ukrepe za okrepitev discipline v vojski

Ponovni glasovi o domnevnem državnem udaru

LIZBONA, 17. — Portugalski revolucionarni svet je sklenil okrepiti disciplino v vrstah oboroženih sil. V ta namen je pooblastil vojaške poveljnike, da sprejmejo potrebne ukrepe. V komunikaciji, ki so ga objavili ob koncu zasedanja revolucionarnega sveta, ki se je začelo včeraj ob 15. uri in se zaključilo danes zjutraj ob 7. pa teh ukrepov ne omenjajo. Zasedanja so se udeležili vsi člani sveta revolucije, razen načelnika generalnega štaba letalstva generala Moraisa e Silva, ki je trenutno v Angli. V teku posvetyvanja so proučili vojaško - politični položaj.

Ob upoštevanju dejstva, da je vojska osnovni nosilec borbe proti protirevolucionarnim silam, nadaljuje, je bilo sklenjeno, da načelnik štaba vojske, poveljnik COPCON in poveljniki posameznih vojaških območij sprejmejo takojšnje ukrepe, ki naj zagotovijo okrepitev posameznih enot, udržitve revolucionarne discipline in učinkovitosti. Poleg tega je svet revolucije proučil posebne komisije za odpravo var-

nostnih služb prejšnjega režima ter o problemih, s katerimi se ta komisijska sočeta. Med sejo revolucionarnega sveta so se spopadli tudi z vprašanjem imenovanja poveljnikov policije javne varnosti in narodne republikanske garde. Kot znano je poveljnik obeh korpusov bil general Pinto Ferreira, ki so ga po sestavi šeste vlade in prenosni sveta revolucije razrešili te dolžnosti.

Komunikacije sploh ne omenja ustanovitve posebnega vojaškega oddelka za nujne posege, sicer pa je kapetan Laurence, glasniki sveta revolucije, potrdili, da so to enoto ustanovili ter je označil kot reakcionarne napade proti temu načrtu.

Po vseh iz dobro obveščenih krogov naj bi med sejo revolucionarnega sveta zmerni častniki zahtevali odstop načelnika generalnega štaba vojske generala Fabia, češ da je med svojim posredovanjem v Portu bil preveč popustljiv do skrajno levčarskih vojakov in da je s tem škodil ugledu poveljnika severnega vojaškega območja generala Antonia Velosa. Kot kaže svojega imena niso dosegli zaradi nasprotovanja predsednika Costa Gomesa. Medtem ko so podčastniki treh rodov vojske objavili resolucijo, s katero podpirajo vlado ter obsojajo nedisciplino in sektaštvo, je odbor revolucionarnih vojakov, da ne spoštuje sporazumov, ki so jih dosegli z generalom Fabiom. S tem v zvezi so napovedali nov upor, se zlasti če ne bo Veloso predložil disciplinske ukrepe proti vodjem prejšnjega upora.

Neodvisni levčarski tednik «O Jornal» povzema glasove, po katerih naj bi vojaških krogih čedalje bolj prevladovalo mnenje o potrebi po trdnem nastopu. Levčarski častniki, ki podpirajo generala Goncalvesa naj bi celo pripravljali državni udar, do katerega naj bi prišlo ob obletnici neodvisnosti Angole, se pravi 11. novembra.

BUDIMPEŠTA, 17. — Prvi tajnik madžarske socialistične delavske partije Janos Kadar je danes sprejel na poslovnih obiskih jugoslovanskega veleposlanika na Madžarskem dr. Ziga Voduška. V pogovoru, ki je minil v prisrčnem in prijateljskem vzdušju, sta z zadovoljstvom ugotovila pozitiven razvoj odnosov med sosednjima socialističnima državama.

Kissinger odpotoval na obisk v Kitajsko

NEW YORK, 17. — Ameriški državni tajnik Henry Kissinger je danes odpotoval v Peking, da bi pripravil obisk predsednika Forda, ki bo predvidoma zadnje dni novembra. Gre za osmo potovanje ameriškega zunanjega ministra na Kitajsko, odkar je leta 1971 tajno

Tajnik PSI De Martino

Vodstvo KD imenovalo najožje sodelavce tajnika Zaccagninija

RIM, 17. — Osrednje vodstvo krščanske demokracije je na predlog tajnika Zaccagninija danes imenovalo štiri nove namestnike tajnika stranke. Poslanec Antognozzi bo kot namestnik tajnika odgovarjal za u-rad za mednarodne stike; senatorka Faluccu bo odgovarjala za kadrovske stvari; poslanec Galloni za kulturno in informacijska vprašanja; poslanec Ruffini pa za propagando

in za tisk «La discussione». Poleg štirih omenjenih novih namestnikov tajnika Zaccagninija danes imenovalo tudi nove voditelje posameznih uradov. Tako bo tržaški poslanec Belci odgovarjal za delovne uprave, krajanske ustanove in javno upravo. Do novih imenovanj, se pravi do imenovanja najožjih sodelavcev tajnika Zaccagninija, je prišlo po daljši razpravi s predstavniki vseh struj,

organiziral zgodovinsko potovanje takratnega predsednika Nixona, s katerim se je spremenila ameriška politika do Kitajske.

Poglaviti cilj tokratnega Kissingerjevega potovanja je ustvariti vtis v svetovni javnosti, da se odnosi s Pekingom postopoma normalizirajo. Od Fordovega potovanja na Kitajskem ni sicer pričakovati bistvenih uspehov.

Industrijska proizvodnja v ZDA

NEW YORK, 17. — Iz vladnih krogov poročajo, da se je ameriška industrijska proizvodnja povečala v mesecu septembra za 1,9 od sto. Poudarjajo, da gre za največji porastek v zadnjih 11 letih. Sprico ugodnih podatkov o industrijski proizvodnji so gospodarski izvedenci Fordove uprave mnenja, da bodo tovarne lahko v kratkem ponovno zaposlile delavce, ki so jih pred časom odpustili.

ITALIJA BO PREJELA Približno 50 MILIJARD LIR

Pomoč EGS za razvoj zaostalih področij

Evropska skupnost je namenila v ta namen 1300 milijard obračunskih enot v treh letih

BRUSELJ, 17. — Izvršna komisija Evropske gospodarske skupnosti, je danes nakazala prvi del letošnje vsote za razvoj nerazvijenih področij. Nakazali so 160 milijonov obračunskih enot (več kot 100 milijard lir), od skupnih 300 milijonov. Več kot polovica te vsote je namenjena na južnim italijanskim delom (86,8 milijona obračunskih enot).

To vsoto bodo izkoristili pred koncem letošnjega leta, zadeva pa 655 načrtov na industrijskem in obrtniškem področju ter na področju javnih storitev in infrastrukturi. Po mnenju izvedencev bodo s tem ustanovili ali ohranili 36.000 delovnih mest.

Od italijanskih dežel bodo te pomoči deležne predvsem Apulija, Lacij, Sicilija in Sardinija.

Prispevek EGS je treba prišteti tistemu, ki so ga za iste načrte namenile posamezne države, ki bodo od gospodarske skupnosti prejele povračilo, potem ko bodo predložile zadavne fakte. Italija je s pomočjo blagajne za Jug že predložila večje število načrtov, ki lahko prejmejo «nagrado» gospodarske skupnosti za cilje, ki si jih zastavljajo: skrajši neravnovesje med raznimi področji v državi. Od prvih izplačil bo po vsej verjetnosti prišlo že v roku enega meseca.

Evropski sklad za razvoj nerazvijenih področij so ustanovili 18. marca letos, zadnji sklep pa so sprejeli na pariškem vrhu leta 1974. Skupno bodo nakazali 1300 milijonov obračunskih enot, tako da lahko računajo, poleg omenjenih letošnjih 300 milijonov na še 500 milijonov v letu 1976 in na ravno toliko leta 1977. Italija si je zagotovila 40 odstotkov celotnega zneska. V krogih Evropske gospodarske skupnosti poudarjajo, da gre za pomemben ukrep, saj ne gre za občasno pomoč, temveč za načrtno politiko. Prevladuje mnenje, da se bo sklad povečal iz leta v leto, istosčasno s razvojem gospodarske skupnosti.

Tudi sabor Hrvatske soglasno odobril dogovor z Italijo

ZAGREB, 17. — Delegati vseh zborov sabora SR Hrvatske so na skupni seji soglasno sprejeli poročilo o dogovorih, doseženih s sosednjo Italijo, ki se nanašajo na urejanje odprtih vprašanj. Poročilo je imel podsekretar v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve Novak Pribečević.

Pribečević je poudaril, da so mejni problemi nenehno obremenjevali sicer uspešen razvoj dobrega sosedskega sodelovanja in opozoril, da so bili problemi okoli jugoslovansko - italijanske meje hkrati tudi sestavni del povojnih gibanj v Evropi in svetu.

V nadaljevanju svojega govora je dodal, da so bila načelna stališča Jugoslavije, njena miroljubna politika in mednarodni ugled ter delež, ki ga s svojimi akcijami prispeva k popuščanju napetosti in odnosom sodelovanja v Evropi in po svetu, pomemben dejavnik za doseganje uspeha. Ta vprašanja so zdaj pred dokončno, trajno in pravično rešitvijo, zato pa gre v veliki meri za politični samoupravnost, socialistične in nevršene Jugosla-

OBISK DIREKTORJA WITTEVEENA V BEOGRADU

Sodelovanje med mednarodnim denarnim skladom in SFRJ

Predstavniki mednarodnega monetarnega sklada se je pozanimali o jugoslovanskem stališču do mednarodne monetarne reforme

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 17. — Generalni direktor mednarodnega monetarnega sklada Johannes Witteveen je danes končal obisk v Jugoslaviji in odpo-toval iz Beograda. Pred odhodom ga je sprejel podpredsednik predstevstva SFRJ Vladimir Bakarić in se z njim pogovarjal o jugoslovanskem sodelovanju s skladom, o glavnih značilnostih gospodarskih stikov Jugoslavije s tujino in o nekaterih vprašanih jugoslovanskega gospodarskega razvoja, medtem ko je gost zlasti zanimala storilnost dela, delo v kmetijstvu in nekatera druga družbeno - gospodarska vprašanja Jugoslavije.

Generalni direktor mednarodnega monetarnega sklada Witteveen je pred odhodom iz Beograda izjavil, da je z jugoslovanskimi sobesedniki izčrpno izmenjal mnenja o gospodarskem položaju v Jugoslaviji in tem trenutku in o posledicah, ki jih doživlja Jugoslavija zaradi ekonomskih razmer v svetu. Po besedah vodilnega predstavnika svetovnega denarnega sklada gre jugoslo-

vanski primanjkljaj v plačilni bilanci delno pripisati negativnim vplivom od zunaj, delno pa je to tudi posledica notranjih dejavnikov kot so visoka stopnja inflacije, ki vpliva na konkurenčnost izvoza, povečano povpraševanje in visoka stopnja investicijskih vlaganj.

V pogovoru je tekle beseda tudi o mednarodnih monetarnih razmerah in o jugoslovanskih stališčih do izvajanja denarne reforme v svetu. O tem bodo razpravljali v začetku prihodnjega leta na sestanku mednarodnega monetarnega sklada na Jamajki in — kot je dejal Witteveen — je bilo koristno slišati, kaj o reformi mednarodnega monetarnega in ekonomskega sistema mislijo deželne v razvoju. Generalni direktor mednarodnega denarnega sklada je svoje pogovore v Beogradu v celoti ocenil kot odkrite, koristne in prijateljske.

VLADO BARABAŠ

O razširitvi sodelovanja med SFRJ in SEV

BEOGRAD, 17. — V zvezi z vestjo, ki so jo včeraj objavile nekatere zahodne tiskovne agencije, poročata Tanjug, da se je v Moskvi končalo 73. zasedanje izvršnega komiteja sveta za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). Izvršni komitej je med drugim sprejel sklep o razširitvi sodelovanja Jugoslavije in SEV tudi na področju kmetijstva. Prav tako so podpisali protokol o pristupu Jugoslavije k sporazumu o ustanovitvi mednarodne organizacije «Interlektro».

Jugoslovanski predstavnik dr. Jović je imel posebne pogovore o sodelovanju s predsednikom izvršnega komiteja SEV, podpredsednikom vlade Nemške demokratske republike Weissom, podpredsednikom sovjetske vlade Leseckom in sekretarjem SEV Fadjeevom.

Tuji novinarji na obisku v Sloveniji

LJUBLJANA, 17. — Na triden-nem študijskem obisku v Sloveniji se mudi 32 dopisnikov tujega tiska, radijskih in televizijskih postaj, ki so stalno akreditirani v Beogradu. Predsednik republiškega izvršnega sveta Andrej Marinc je dopoldne sprejel tuje novinarje in se z njimi dalj časa pogovarjal o družbenem in gospodarskem razvoju Slovenije in odgovarjal na številna vprašanja s tega področja. Opoldne so si ogledali Škofjo Loko, kjer jih je predsednik občinske skupščine Tone Poljanar seznanil z zgodovinskimi, kulturnimi in gospodarskim razvojem mesta. Popoldne so se tuji dopisniki pogovarjali s predsednikom Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipom Vidmarjem o kulturnem razvoju slovenskega naroda. Zvečer je predsednik IS Rudi Čačinovič po krajšem pogovoru priredil tujim novinarjem večerjo.

Med bivanjem v Sloveniji bodo tuji novinarji obiskali Koper, Piran, Portorž, Ljupico in Postojnsko jamo.

LJUBLJANA, 17. — Danes je pri-spela na tridenne obisk v SR Slovenijo 6-članska delegacija LR Kitajske za znanstveno - tehnično sodelovanje, ki jo vodi namestnik ministra za ekonomsko zadeve s tujino Chi-Lin. Med bivanjem v Sloveniji je kitajska delegacija obiskala gospodarsko organizacijo Emona, ogledala pa si bo tudi železnice Ravne na Koroškem in Store.

Morda v začetku leta 1976 premier Bijedić v Franciji

PARIZ, 17. — Jugoslovanski veleposlanik v Franciji Nijaz Dizdarević se bo tako kot mnogi njegovi kolegi v drugih državah zaradi iz-teka mandata v kratkem vrnil v Jugoslavijo. Ob koncu svojega službovanja v Parizu je sinoči priredil poslovnih sprejem, bil pa je tudi že na poslovnih obiskih pri nekaterih vidnih osebnostih francoskega političnega življenja. Danes ga je na poslovnih obiskih sprejel francoski premier Jacques Chirac. V daljšem pogovoru je predsednik francoske vlade pozitivno ocenil jugoslovansko - francoske odnose in pri tem izrazil željo za njihov nadaljnji napredek. V zvezi s tem je premier Chirac izrazil tudi željo, da bi že v začetku prihodnjega leta predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić obiskal Francijo. Temu srečanju predsednik francoske vlade pripisuje velik pomen.

DUNAJ, 17. — Izvedenci finančnih ministrov trinajstih držav članic OPEC, organizacije držav izvoznice petroleja, bodo jutri na Dunaju začeli s pogovori o monetarnih in finančnih vprašanjih pred konferenco finančnih ministrov, ki se bo začela 17. novembra v avstrijskem glavnem mestu.

TRŽAŠKI DNEVNIK

NA SINOČNJI SEJI TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Z izvolitvijo dveh novih odbornikov izpolnjen tržaški občinski odbor

Izvoljena sta bila Orlando (KD) in Fragiaco (PRI) - Giuricin in Gargano odsotna

Občinski svet je sinoči dokončno zaključil razpravo o jugoslovansko-italijanskem sporazumu in o vseh posledicah dokaj ostre debate ter poskusne desnice, da bi ob tem vprašanju sprožila krizo občinske uprave. Poskus je spodletel, saj je bila v občinskem svetu ustvarjena plebiscitarna večina, kar se je izkazalo tudi sinoči, ko so sprejeli ostavko podžupana Giuricina in odbornika Gargana in na njuni mesti izvolili demokristjana Orlando ter republikanec Oliviera Fragiaco. Razprava se je zaradi ponovne misovske obstrukcije zavlekla počez v noč, zato bomo o razvoju občinske uprave, v katerem sta bila važna posega liberalca Zimola in se zlasti tajnika KD Rinaldija, poročali jutri.

Vendar pa je bilo tudi med večerajšo razpravo očitno, da demokristjana večina vseh strank ustavnega loka nikakor ne bo dopustila, da bi se na pritisk italijanskega dnevnika in skrajno desničarskih ter nacionalističnih krogov zrušil odbor na tem vprašanju, kot je bilo po drugi strani povedano, da obstaja resna kriza uprave, za katero so vzroki povsem druge. V tej zvezi je bil še zlasti zanimiv govor tajnika KPI Rossetija, ki je ugotovil, da se je celotna zadeva zaključila brez tragedije in brez prelomov, ki so jih nekateri iskali. Ni bivača črna »B« v osrednji krizi, temveč so na dnevnem redu številna zelo važna vprašanja, kot so bila že pred 15. junijem. Kriza občine obstaja zaradi načina upravljanja, izkoriščanja sredstev, rabe slovenskega jezika in manjšinske zaščite na splošno itd., na kar KD ni znala in ne more dati točnega odgovora, ker je še vedno povezana in pogojena od notranje desnice.

Sedanji odbor ne razpolaga več z večino ne številčno, še manj pa politično. V takem položaju se zastavlja vprašanje perspektive in možnih rešitev: lahko se išče pomoč pri posameznikih in nekaterih dvomljivih osebnostih, ki jih je prepoln občinski svet. To pa ni resna rešitev. Govori se o predčasnih volitvah, kar je tudi sinoči predlagal misovski prvak Giacometti. To je še nevarnejša rešitev, saj se mnogo govori o meščanski listi. Dejansko je edina politična rešitev v novi politiki, ki pomeni resnični konec antikomunizma in odprto sodelovanje.

Za PSI je načelnik skupine Kervin dežal, da je s to sejo zadeva zaključena.

S SEŠTANKA MED ZASTOPNIKI DEŽELE IN FUNKCIONARJI ENEL

Lokacija za jedrsko elektrarno v Furlaniji-Julijski krajini

Predlog za okrepitev termoelektrarne v Tržiču in gradnjo hidroelektrarne na rekah Fella, Arsino in Cellina

Na sedežu predsedstva deželnega odbora v Trstu so včeraj predsednik odbora Cornelli in predstavniki družbe ENEL razpravljali o lokaciji jedrske elektrarne v naši deželi. Sestanku je prisostvoval odbornik za industrijo in trgovino Stopper, prisotni pa so bili še nekateri funkcionarji odborništvu za načrtovanje in proračun. Družbo ENEL so zastopali ravnatelj oddelka za gradnjo in Rima Speri, podravnatelj urada za termoelektrarne Riguttini, podravnatelj beneskega sektorja Ossola, ravnatelj ENEL v Furlaniji - Julijski krajini Da Col in drugi strokovnjaki.

V razgovoru so predstavniki ENEL prikazali načrt, ki predvideva gradnjo 20 jedrskih elektrarn in njihovo lokacijo. Kar se tiče naše dežele, je ENEL opravil že vrsto raziskav, da bi določil najprimernejše področje, kjer bi lahko zgradili tak objekt, ki stane 400 milijard lir. Na sestanku so na predlog Cornellija in Stoppera govorili tudi o možnosti okrepitve termoelektrarne v Tržiču in gradnje novih hidroelektrarn na rekah Fella, Arsino in Cellina. Kar zadeva jedrsko elektrarno pa sta predstavnika našo deželo za govorila, da bosta v najkrajšem času sporočila družbi ENEL mnenje deželnega odbora. O vseh drugih vprašanjih pa so se domenili, da bodo odšli strokovnjaki dežele in tehniki ENEL okrepili sodelovanje in poglobili posamezne točke ter skušali nakazati pozitivne rešitve.

Predsednik zadruga prevoznikov jstvin aretiran zaradi prevare

Imenstnik državnega pravdnika dr. Coassin je izdal zaporni nalog za predsednika zadruga prevoznikov jstvin, ki ima sedež v Ul. Rittmayer 5.

Gre za 49-letnega Artura Giotta iz Ul. Polli 11, ki ga dolžijo golufije in nezakonite prilasčanja. Giotta naj bi si v svojstvu upravitelja zadruga nezakonito prisvojil okrog sto milijonov lir. Preiskava je še v teku, vsekakor pa so karabinjerji sodnega oddelka aretirali Giotta ter ga pospremili v Koronjske zapore.

● Ravnatelj tržaške medicinske fakultete prof. Giuseppe Campailla bo v tork zvečer, ob 18. uri, v veliki dvorani montanega sedeža v Ulici Vasari predaval o »problemu študijskih načrtov medicinske fakultete in luči sedanjih italijanskih zakonov in ukrepov EGSA«.

● Prihodnji teden pismeni izpiti habilitacijskih tečajev

Deželni šolski urad sporoča, da bodo pismeni izpiti posebnih habilitacijskih tečajev s slovenskim učnim jezikom prihodnjo soboto, 25. oktobra. Za nekatere predmete pa bodo pismeni izpiti prej. Za profesorje mehanike tehnologije bodo 22. oktobra, za informatiko in literarne predmete 23. oktobra ter za risanje, umetnostno vzgojo, latinščino in matematiko v 24. oktobra. Izpiti se bodo pričeli ob 8. uri v učilnicah, kjer je potokelel tečaj.

● Prihodnjo soboto in nedeljo bo na sedežu tržaške trgovinske zbornice zasedanje o okvirnem zakonu za obrtništvo, ki ga prireja Združenje tržaških obrtnikov ob 30. obletnici ustanovitve. V tem okviru bo v soboto, 25. oktobra, ob 9.30, v glavni dvorani trgovinske zbornice na Borznem trgu 14 okrogla miza o istem vprašanju.

Knjižničarji iz Slovenije so se poklonili spomenu bazoviških žrtv in položili venec k spomeniku.

Predsednik NSK inž. Stanislav Renko pozdravlja goste

IZJEMNO POMEMBEN OBISK IZ SR SLOVENIJE V TRSTU

Knjižničarji iz SRS so se seznanili s knjižničarstvom Slovencev v Italiji

Sprejem v Kulturnem domu - Počastitev bazoviških junakov - Ogled predstave »Rizarno« v SSG - Razstava izbora slovenske bibliografije od Trubarja pa do danes

Včeraj je bil v Trstu že napovedani obisk okrog 20 članov Društva knjižničarjev Slovenije, ki so prišli v goste Narodni in študijski knjižnici. Že kmalu po 9. uri jih je v imenu predsednika odbora pozdravil njegov predsednik Stanislav Renko, ki je v prvi vrsti izrazil zadovoljstvo vseh Slovencev v Italiji za tako izredno pomembno obisk tako eminentnih predstavnikov tako važne kulturne panoge, kakšna je knjižničarstvo. Se posebej pa je pozdravil vse tiste povabljene goste, ki so se vabili na sprejem odzvali in med katerimi so bili nekateri izvoljeni slovenski predstavniki nekaterih krajevskih oblastvenih organov, odbornik za kulturo tržaškega upravnega občinskega odbora, generalni konzul SFRJ, ravnatelj nekaterih največjih italijanskih knjižnic iz Trsta in Gorice, predstavniki največjih krajevskih organizacij in ustanov Slovenske kulturno - gospodarske zveze ter predstavniki tiska ter radia in televizije. Predsednik NSK je nato govoril o skupnih nalogah vseh slovenskih knjižničarjev spričo enotnega slovenskega kulturnega prostora, nato pa še o najbolj perečih vprašanjih NSK v Trstu, zlasti v zvezi s prostornimi pogoji ter ne-nakladnemu zmanjševanju dotacij iz javnih sredstev tako s strani dežele, kot ostalih oblastvenih organizacij. Povabil je navzoče na otvoritev novih prostorov knjižnice, ki bo predvidoma najpозnejše sredi prihodnjega leta.

Nato je goste iz matične domovine pozdravil predsednik Slovenske kulturno - gospodarske zveze Boris Raca, ki je med drugim dejal, da že slovenski Kulturni dom v Trstu pričaja, kako aktivno prisotni so v javnem življenju Slovenci v Italiji. V nadaljevanju pa je govoril o naj-novejšem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo za ureditev obeh in drugih vprašanj. Pri tem je dejal, da je poudarjanje, ki se sliši s strani enega dela italijanskega javnega mnenja o »žrtvah« v zvezi s sporazumom, vsekakor preveč enostransko, saj je vendar dokazano, kakšne žrtve je doprinesel tudi slovenski narod. Glede dokončnosti meje pa je govoril dejal, da je bila ta meja že od leta 1954 za Slovence v Italiji dokončna, kakor tudi da so bila takrat dana jamstva povsem obvezna. Na sedanji sporazum pa gledajo Slovenci v Italiji povsem realistično in v prepričanju, da bo z njim ustvarjeni boljši pogoji za uresničevanje njihovih narodnostnih pravic.

Nato je prof. dr. Gajmir Budal, tajnik NSK, prebral obširni referat o »Knjižničarstvu pri Slovencih v Italiji«. Najprej je obdelal dobo od l. 1848 pa vse do čitalniške dobe. Ob zaključku svojega referata pa je dr. G. Budal povedal še naslednje podatke o slovenskih šolskih knjižnicah, ki jih je v tržaški pokrajini 48, v Gorški pa 4. Poleg tega je na Tržaškem še 13 društevnih knjižnic, 8 župnijskih, ena pa občinska, medtem ko so na Gorli-bi občinske knjižnice 4. Poleg knjižnice »Damiir Feigt« v Gorici, ki šteje okrog 6.500 enot, so večje knjižnice še v uredništvu Primorskega dnevnika in v tržaškem in goriskem dijaškem domu; v videmski pokrajini pa je knjižnica pri KD »Ivan Trnk«.

Vsem trem govornikom se je zahvalil novi predsednik Društva bibliotekarjev Slovenije Maks Veselko. Gostje so si nato ogledali v foyerju pesterja v Kulturnem domu izbor slovenske bibliografije vse od Trubarja pa do letos. Razstavljenih je bilo okrog 400 enot, za kar sta poskrbeli knjižničarja novogoriške knjižnice in NSK iz Trsta, M. Breclj in M. Pertot. Kljub slabemu vremenu so se slovenski knjižničarji nato s štirimi avtobusi odpravili k spomeniku pri Bazovici, kjer so položili venec ter počastili spomin naših padlih bazoviških junakov.

Po kosilu so se vrnili v Kulturni dom, kjer so ginjeli prisostvovali nalašč zanje uprizarjeni predstavi »Rizarno« F. Benedetia in M. Košute. Po predstavi so se vrnili v Portorozo.

Pripominjamo, da bo referat »Knjižničarstvo pri Slovencih v Italiji« izšel v celoti v Jadranskem koledarju za leto 1976.

Študijski seminar SS jutri v Števerjanu

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti vabi člane, da se udeležijo II. študijskega seminarja, ki bo jutri, 19. oktobra, v Števerjanu ob 9. uri.

● Tržaška finančna intendenca sporoča, da je bil v Uradnem vestniku šte. 254 z dne 23. septembra letos objavljen razpis natečaja za zasedbo 50 mest čuvaja državnih nepremičnin. Ustrezne prošnje je treba vložiti najkasneje do 23. oktobra t.l.

NA »BORŠTIKOVEM SREČANJU«

SSG z »Rizarno« gostuje v Mariboru

Danes nastopi v Mariboru tudi Slovensko amatersko gledališče z Brechtom

V Mariboru je v teku tradicionalno, vsakoletno »Borštinkovo srečanje«, na katerem nastopajo vsa slovenska poklicna in eksperimentalna gledališča, zadnja leta pa tudi po eno amatersko gledališče, katero je izbrala posebna strokovna žirija. Gost tega srečanja bo tudi letos tržaško Stalno slovensko gledališče, ki ba nastopilo prihodnji petek za zaključek srečanja z Benedetia - Košutovo dokumentarno dramo »Rizarno«. Tržaški slovenski gledališčniki so bili v Mariboru vedno deležni toplega sprejema, laskavih pohval žirije in mnogih nagrad.

Amaterske odre bo letos prav tako zastopalo tržaško Slovensko amatersko gledališče SAG. Nastopilo bo danes ob 16. uri s predstavo Brechtove igre za pouk »Lizma in pravilo«. Jutri zvečer bodo sagovci gostovali še v Medvodah pri Ljubljani pri tamkajšnjem amaterskem odru. Tudi v Medvodah bodo uprizorili Brechta.

● Jutri, s pričetkom ob 17. uri, bo na sedežu sekcije KPI »Che Guevara« na Reski cesti 7 praznik komunističnega tiska z zabavnim sporedom ter z govori Brune Braide in Dušana Lovrine.

ZARADI NARAŠČAJOČE KRIZE SEKTORJA

Tovarna avtomobilskih žarnic namerava zapreti svoj obrat

Odpustili bodo vseh 19 delavk in 3 uradnike - Oster protest sindikalne zveze

Vodstvo podjetja ATTI Lampade, ki ima obrat v Ul. Limitanea 10, je sporočilo sindikalnim organizacijam, da namerava odpustiti vse svoje delovno osebe. Trenutno je pri podjetju zaposlenih 19 delavk in trije uradniki. Podjetje je te svoje namene opravilo s krizo v proizvodnem sektorju - obrat proizvajalca namreč izključno avtomobilskih žarnic - ki jo ne pogojuje le splošna kriza, ki je v zadnjem času prizadela vso avtomobilsko industrijo, temveč predvsem vedno večji uvoz tujih proizvodov, ki so zasili italijansko tržišče po zelo konkurenčnih cenah.

Nenadna vest o novih odpustih je povzročila precejšnje ogorčenje v tržaških sindikalnih krogih. Pokrajinska sindikalna zveza kemijskega sektorja se je takoj sestala in njeni predstavniki so nemudoma posredovali pri deželnem odborništvu za industrijo in na Združenju industrijcev ter odločno protestirali proti ukrepu, ki predstavlja nov udarec za tržaško zaposlitveno ravnen ter odvzema našemu mestu še eno industrijsko dejavnost. Tovarno ATTI so namreč zgradili pred petdesetimi leti in si je v tem dolgem obdobju ustvarila priznano tradicijo. Še pred osmimi leti je podjetje zaposlovalo 170 uslužbenec, to število pa se je iz leta v leto krčilo. Sindikati očitajo vodstvu, da v letih, ko so se pokazali prvi znaki krize, ni znalo spreminjati svoje proizvodne dejavnosti. Na omenjenih dveh srečanjih so sindikalni predstavniki zahtevali od pristojnih organov, da preprečijo popolno prekinitev dejavnosti tovarne in nove odpuste.

Tatvina v stanovanju — nad milijon lir plena

Mlada zakonca Capponi, ki stanujeta v petem nadstropju poslopja št. 60 v Drevoredu D'Annunzio, najbrže bosta zlepa prebavila grenkega grizljanja, s katerim so jima predvečernim popoldnevom postregli neznanitavi, ki so med njuno odsotnostjo vlomili v stanovanje. Iz predala kuhinjske omare so jima ukradli 1 milijon 180.000 lir, to je ves prihranek, ki sta ga imela doma.

Tatvino je prijavil policiji 29-letni Giorgio Capponi, po poklicu uradnik. Ko so okrog 20. ure prišli na njegov dom agenti, jim je ves iz sebe povedal, da je tatvino odkril malo prej, ko se je z ženo vrnil domov. Vrata so bila vlomljena in mu je bilo zato takoj jasno, da je kdo z jasnimi nameni izkoristil njuno odsotnost. Zla slutnja je postala grenka resničnost, ko je pogledal v kuhinjsko omaro, kamor je bil skrbno spravil debel sveženj desetisočakov.

Danes se poročita

MARINA PANKOVIČ in **IGOR OREL**

Veliko sreče jima želijo sorodniki in prijatelji.

LEKARNE V OKOLICI

Boljune: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prose: tel. 225-141; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sessjan: tel. 209-197; Zavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar 679.—
Funt sterling 1396.—
Švicarski frank 255,75
Francoski frank 156,50
Nemška marka 263,75
Avstrijski šiling 37,10
Dinar: debeli 34.—
drobni 34.—

MENJALNICA

vseh tujih valut

Mali oglasi

FRIZERKO išče muno Stalno slovensko gledališče. Telefonirati v uradnih urah 734-265.

PRODRAM register - blagajno. Telefonirati 228-400 od 16. do 17. ure.

GLASBENA MATICA - TRST

KONCERTNI ABONMA

Sezona 1975-76

Kulturni dom v Trstu

25. 10. 1975: ORKESTER GLASBENE MATICE, dirigent Oskar Kjuder, solistka Nora Janković - mezzosopran — 7. 11. 1975: AKADEMSKI PEVSKI ZBOR BRANKO KRSMANOVIC iz Beograda, dirigent Bogdan Babić — 26. 11. 1975: TRIO LORENZ 12. 12. 1975: SIMFONICNI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIE, dirigent Anton Kolar, solistka Dubravka Tomšič - klavir — 10. 1. 1976: ZAGREBSKI SOLISTI — 13. 2. 1976: VALTER DESPALJ - violončelo, Ivo Maček - klavir — 12. 3. 1976: ORKESTER GLASBENE MATICE, dirigent Oskar Kjuder, solist Miha Pošačnik - violina — 26. 3. 1976: ACI BERTONCELJ, klavirski recital — 25. 4. 1976: SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER, MLADINSKI PEVSKI ZBOR iz MARIBORA, SLOVENSKI OKTET, OKTET GALLUS, dirigent Anton Nanut

Cenjeno občinstvo opozarjamo, da bo zbor Branko Krsmanović nastopil 7. in ne 8. novembra kakor prvotno javljeno.

Cene abonmajev:

Parter redni	10.000 lir	Balkon redni	8.000 lir
Parter znižani	8.000 lir	Balkon znižani	6.000 lir
Mladinski in invalidski	3.000 lir		

Vpis abonmajev v pisarni Glasbene matice, Ul. R. Manna 29 — tel. 418-605; od 16. t.m. dalje v Tržaški knjižnici od 15.30 do 19.30.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE TRST

Kulturni dom

30 let neprekinjenega delovanja

Otvoritev predstava

ANTON LESKOVEC

DVA BREGOVA

Drama — iz življenja beračev — v dveh delih

Po dramaturški redakciji M. Be-line priredil J. Babić

Besedilo

pesmi: Miroslav Košuta

Scena: Demetrij Čej

Kostumi: Marija Viduova

Glasba: Aleksander Vodopivec

Lektor: Majda Krizajeva

Režija: JOŽE BABIĆ

Danes, 18. oktobra, ob 20.30

ABONMA RED B — prva sobota po premieri

V nedeljo, 19. oktobra ob 16. uri

ABONMA RED C — prva nedelja po premieri

V sredo, 22. oktobra, ob 20.30

ABONMA RED D — mladinski

Rezervacija vstopnic in abonmajev vsak dan (razen nedelje) od 10.30 do 12.30, prodaja 1 uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma tel. 734-265.

Gledališča

VERDI

Danes ob 12. uri bo v Casnikarskem krožku (Korzo Italia 12) tiskovna konferenca, med katero bodo razpravljali prof. odv. Giampaolo de Ferra, umetniški vodja Raffaello de Banfield in organizacijski direktor Fulvio Gilleri orisati repertoar letošnje operne sezone gledališča Verdi.

Izleti

SPDT priredi jutri, 19. oktobra,

prvi izlet po vertikali. Odhod s Trga Oberdan ob 7.30 z osebnimi avtomobili. Sestanek v Caneboli ob 9.30, odhod vzpon na Ivanec, sestop v Tarnovo in povratek v Canebolo. Lastni avtomobili, ki razpolagajo s prostimi mesti in člani, ki želijo se udeležiti izleta naj to javijo na telefonsko štev. 31-119.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 18. oktobra

LUKA

Sonce vzhaja ob 6.25 in zatone ob 17.16. — Dolžina dneva 10.51. — Luna vzhaja ob 16.15 in zatone ob 4.38.

Jutri, NEDELJA, 19. oktobra

ETB IN

VREMJE včeraj: Najvišja temperatura 13,4 stopinje, najnižja 12,4, ob 19. uri 12,4 stopinje, zračni tlak 1000,6 mb, narasla, vlaga 92-odstotna, veter 13 km na uro vzhodnik, nebo oblačno, dežja je padlo 10 mm, morje skoraj mirno, temperatura morja 17,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 17. oktobra 1975 se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo je 14 oseb.

UMRLI SO: 79-letna Francesca

Grulci vd. Mocibob, 79-letni Pietro

Nider, 64-letni Giovanni Busatto, 76-

letni Giacomo Perossa, 72-letni Giuseppe

Guzzo, 80-letna Francisca Lukman, 73-letni Adelchi Quargnal, 87-

letni Casimiro Stanic, 69-letni Paolo

Pregheh vd. Sulcich, 73-letni Giorgio

Corrado, 89-letna Giovanna Zvik

vd. Bianchi, 73-letna Olga Zerovaz

roj. Marion, 71-letni Gabriele Masten.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(Od 13. do 16. ure)

Godina - Patuna, Campo S. Giacomo I, Grigolon, Alla Minerva,

Trg Giotti 1; Ai Due Mori, Trg Unità d'Italia 4.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(Od 19.30 do 8.30)

Rossetti - Emilio, Ul. Combi 19; Al

Samaritano, Trg Ospedale 8; Tamaro - Neri, Ul. Dante 7.

Prispevki

V počastitev spomina Marije Lavrenčič darujeta Vida in Dario Jagodic 5.000 lir za Dijaško matico.

Kolegi nadzornega odbora, upravni odbor, ravnateljstvo in osebe hranilnice in posojilnice na Opcinah izražajo globoko sožalje nadzorniku arh. Piju Uljanu in družini ob izgubi drage žene oziroma matere

WANDE MALALAN ULJAN

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga nona

FRANČIŠKA DILENA roj. LUKMAN

Pogreb drage pokojnice bo danes, 18. t.m., ob 15. uri izpred nabrežinske cerkve na domače pokopališče.

Zalujoci: snaha Anica, vnuki Boris, Franko, Marj in vnukinja Vera z družinami ter drugi sorodniki

Nabrežina, Križ, Trst, Turin, 18. oktobra 1975

PLODEN SESTANEK ZUNANJETRGOVINSKIH OPERATERJEV SGZ

Obširna razprava o ekonomskem pomenu obmejnega sporazuma

Razčlenjeno vprašanje avtonomnih računov

V torek zvečer so se na sedežu Slovenskega gospodarskega združenja zbrali številni slovenski zunanjetrgovinski operaterji, da bi se seznanili s koraki, ki jih je vodstvo sekcije v zadnjem času povzelo, da bi članstvu podrobneje razčlenilo stanje, v katerem se trenutno ta panoga nahaja in poiskalo možnosti novih poti iz sedanjih težav.

Načelnik J. Stavar je prisotnim prebral poročilo o trenutnem gospodarskem stanju in o vzrokih, ki so privedli do sedanjih krize, jih seznanil s splošnimi povzetki iz razgovorov, ki jih je delegacija SGZ (S. Bole, V. Kralj, V. Vizintin, J. Stavar, A. Semen in V. Kocjančič) imela pri obmejnih podjetjih v Sloveniji in jih pozval k diskusiji na nakazane probleme. Diskusija, je bila zelo živahna, saj so bili prisotni operaterji izredno zainteresirani za izide razgovorov, zlasti pa za konkretne predloge, ki jih je vodstvo sekcije predložilo. Poglobljeno so se zlasti v vprašanje avtonomnih računov in možnosti njihovega izkoriščanja, za kar je bilo zanimanje tolikšno, da bo moralo vodstvo sekcije o zadevi operaterje natančneje seznaniti z okoliščinami. Dolge razprave je bilo deležno tudi novo industrijsko prostoto področje, ki ga omenja sporazum med Italijo in Jugoslavijo za dokončno ureditev meja in možnost udeležbe slovenskih operaterjev s Tržaškega in Goriškega na tem področju. Prisotni so pozitivno ocenili dokončno ureditev meja, pokazali so veliko

Načrt za okrepitev prve pomoči na cestah

Deželni odbor je na svoji včerajšnji seji, ki ji je predsedoval predsednik Comelli, odobril razdelitev vsote 125 milijonov lir raznim ustanovam, ki jih veže pogodba z deželno upravo za opravljanje službe prve pomoči na cestah. Zanimati

zanimanje za nakazane gospodarske ureditve in izrazili upanje, da bo manjšina v nadaljnjem razvoju dogodkov prišla v večji meri do izraza, zlasti na gospodarskem področju. Zato pa je potrebno pridobiti čimprej do globalne zakonske zaščite, da se ustvari stvarna osnuta za panogo nahaja in poiskalo možnosti novih poti iz sedanjih težav.

Dežela bo odkupila klavnico v Basilianu

Deželni odbor je sprejel vrsto sklepov, ki se nanašajo na izvajanje posebnega zakona o finančiranju pobud za razvoj deželnega kmetijstva. Med temi je največjega pomena sklep o prispevku v znesku 600 milijonov lir za odkup in ureditev večje klavnice in naprav za predelavo in shranjevanje mesa. Te naprave, ki jih bo deželna uprava na razpolago zadrgi Friulcarne, so v Basilianu. Od predvidenih 600 milijonov lir bodo le del uporabili za odkup obrata, ostali denar pa bodo uporabili za njegovo razširitev in ureditev.

Kako je s šolskimi prostori v Škedenju?

Predsednik škedenjskega Zdrženja staršev Cattaruzzi je naslovil na občinsko odborstvo za šolstvo pismo, v katerem vprašuje, kaj namerava občina ukreniti za ureditev vprašanja prostorov v škedenjski šoli De Marchi. Šola namreč deluje v nevdaržnih pogojih, kar je ob samem začetku šolskega leta vzbudilo ogorčenje in odločen protest staršev. Istočasno vprašuje, kako je z gradnjo novega šolskega poslopja v ul. Marco Praga, ki bi delno olajšalo hudo stisko s šolskimi prostori v Škedenju.

● Ministrstvo za šolstvo je te dni razpisalo natečaj za več mest šolstev. Natečaj predvideva tudi namestitev pet novih šolstev pri šolskih deželnih uradih Furlanije-Juljske krajine. Rok za vlaganje prošnje poteka 27. t.m. Vsekakor pa je popoln pravilnik natečaja objavljen v posebni prilogi Uradnega vestnika št. 258 z dne 27. septembra. Podrobnejše informacije so na razpolago v deželnem šolskem uradu oziroma na šolskem skrbništvu v Trstu.

Uvoz 6.000 glav govedu po avtonomnem računu

Beograjski gospodarski dnevnik «Privredni pregled» poroča, da so se te dni sestali v Sežani predstavniki poslovnih krogov iz Trsta, ki se udeležujejo v okviru avtonomnega računa za blagovno menjavo med sosednjimi obmejnimi podjetji in zastopniki Sklada za razvoj živine v Jugoslaviji. Ki ga sestavlja 12 največjih živinorejskih podjetij sosednje zvezne republike. Na sestanku je bil dosežen sporazum o dobavi 6.000 glav mlade goveje živine, in sicer 3.000 glav v tem letu (v sporazumu je sicer predvideno, da bo italijanska stran po možnosti in potrebi prevzela do konca decembra še več živine, morda celo vseh 6.000 glav). Pomocnik glavnega direktorja sklada M. Njegomir je v tej zvezi izjavil, da bo omenjenih dvanajst živinorejskih podjetij odslaj nastopalo skupno, po poidje za poslovanje v okviru tržaškega avtonomnega računa.

V NEDELJO V NAŠI DEŽELI Nastop kulturnih skupin italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji

V nedeljo, 19. t.m. bosta gostovali v naši deželi dve kulturni skupini italijanske manjšine v Jugoslaviji. Reško društvo «Fratellanza» bo s pevskim zborom in tamburaškim ansamblom nastopilo v Fojud pri Vidmu, kamor jo je povabilo krajevno združenje kvodjalcev. To bo že drugi nastop te skupine v naši deželi. Zbor bo pod vodstvom Dušana Marčelja in s sodelovanjem solistov, basista Giorgia Surjana, tenorista Enza Maccaronija, sopranistke Zorke Wolf in baritonista Marina Sviligoja, izvajal skladbe De Marzija, Zardinija, Verdija, Gotovca, Zajca in Milottija. Tamburaški ansambl bo nastopil s skladbami Marzija, Mascagnija, Gozmeza, Tosellija in Lenaza.

V Gorici bo na vabilo društva Seghizzi nastopil moški pevski zbor društva «Lino Mariani» iz Pulja, ki bo tako vrnil obisk, ki so ga goriški pevci naredili v istrskem mestu. Zbor, ki ga vodi Nello Milotti, bo predstavil obširen program folklornih in polifonskih skladb.

E. Klarič

SEJA OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Ob spremembi regulacijskega načrta razprava o razlastitvah v Štandrežu

Predvidena ureditev pokritega trga

Sprememba regulacijskega načrta za področje, ki se razprostira med železniškim kolodvorom in Štandrežem, je izvala dolgotrajno in zanimivo razpravo, v kateri je bila osvetljena s strani svetovalcev Vladimir Nana (PSI), Itala Chiarioni in svetovalec Pirella (KPI) ter Paulina (SS) huda odgovornost v zvezi z razlastitvami zemlje v Štandrežu z vsemi posledicami, ki jih je takšna politika povzročila. Ker se je razprava zavlekla pozno v noč, bomo o njej poročali v jutrišnji številki, danes pa se omejujemo le na poročilo o začetnem delu seje, posvečenem vprašanju svetovalcev ter odgovorom župana in pristojnih odbornikov. Najprej je Fornasari (PLI) opozoril na težave higienskega značaja na pokritem trgu, svetovalec Stabon (KD) je navedel razliko v prejemkih od 6.000 do 100 tisoč lir) uslužbencev pri občinskih tehničarjih, svetovalec Marko Waltrich (PSI) je napovedal interpretacijo o osebah, medtem ko je komunista Chiarion opozoril na slabo stanje ceste na področju Sv. Anje.

Župan De Simone je v odgovoru omenil vprašanje ureditve pokritega trga, ki bi ga sicer zares bilo potrebno preplestati ter zamenjati razbite šipe, še bolj kot to, pa je bilo mrazu, riti prepihov, o čemer so že razpravljali, kakor je dejal župan na občinskem svetu.

Odbornik Portelli je po tem odgovoril na komunistično interpelacijo v zvezi s sodnim preganjanjem nekaterih stanovalev v kazemetah. Podrobneje je govoril o iskanju rešitev, da bi tem prebivalcem zagotovili primerno stanovanje, ni pa odgovoril na pričakovanja komunistične svetovalske skupine, da občina prepreči sodni postopek proti tem stanovalcem, zaradi česar je svetovalec Pirella bila z odgovorom nezadovoljna.

Odbornik Zucalli je v zvezi z interpelacijo PSI glede stanja Ulice Garzaroli dejal, da so prav včeraj na deželi odobrili načrt za gradnjo zbirnega kanala v Ulici Terza armata, od katerega je odvisno reševanje vseh drugih cest v tej četrti. Občinski odbornik Fantini je v odgovoru na interpelacijo KPI o glasbeni šoli dejal, da je rešitev v publicizaciji te ustanove ter da bo o tem vprašanju govor na sestanku z deželno upravo. Podpisnik interpelacije Boris Cocianni (KPI) je predlagal javno razpravo o tem vprašanju ter pritegnitev sosednjih občin k reševanju tega vprašanja.

Na interpelacijo KPI o prosti coni je odgovoril odbornik za načrtovanje Marijan Ceffarin, ki je dejal, da ostaja odbor zvest stališču, ki je bil lani soglasno sprejet v občinskem svetu. Svetovalec Chiarion (KPI) z odgovorom ni bil zadovoljen, ker v večinskih pobudah glede obnove zakona o prosti coni v zadostni meri upoštevane krajevne uprave ter je zato predlagal ponovno razpravo v občinskem svetu.

Letne nagrade CONI

Ozji odbor CONI v Gorici je, po pregledu amaterske dejavnosti med

NA POBUDO POSLANCA LORENZA MENICHINA

Poslanci KPI so predložili nov osnutek za prosto cono

Osnutek se precej razlikuje od drugih

Komunistični poslanci so v četrtlet predložili v poslanski zbornici osnutek zakona o obnovitvi goriške proste cone. Osnutek se pridružuje onim, ki so jih predložili v poslanski zbornici liberalci, socialdemokrati in demokristjani. Prihodnje dni pa bodo svoj osnutek predložili tudi socialisti, govor je tudi, da bo svoj osnutek predlagala sama vlada.

Osnutek, ki ga je predložila KPI, so podpisali poslanci Menichino, Di Giulio, D'Alena, Lizzero, Škerk, Bortot, Caruso, Raffaelli, Vespignani in Triva. Osnutek, z desetiimi člani, predvideva, podobno kot drugi, obstoj režima proste cone za dobo petnajstih let, mobilnost kontingentov, ki so predvideni v dveh priloženih tabelah. Novost v osnutku je predlog, da bi področje proste cone razširili na vse ozemlje občin Gorica in Sovodnjah. Tako bi bila dana možnost gradnje industrijskih objektov tudi na desnem bregu Soče na področju goriške občine, t.j. na Majnici.

Važna novost v odnosu do sedanjega zakona je predlog za ustanovitev tako imenovanega pokrajinskega sklada za financiranje infrastrukture. Ta predlog je vsebovan tudi v ostalih zakonskih osnutkih in podlaga temu sta lanski resoluciji goriškega občinskega in pokrajinskega sveta, ki sta se zavzemala za tak fond, za katerega bi denar črpali iz pristojbin na proizvodne proste cone. Posebnost v komunističnem zakonskem osnutku pa je predlog, da bi kontingente proste cone upravljal konzorcijski prizadeti krajevnih uprav, t.j. goriške in sovdnjahske občine ter pokrajinske uprave, ob strokovnem sodelovanju trgovinske zbornice. Ta zahteva je bila vsebovana v lanski resoluciji goriškega občinskega sveta (ponovil jo je te dni, kot poročamo na drugem mestu, tudi sovdnjanski občinski svet).

Športniki na Goriškem, podelil na-grade nekaterim športnim ustanovam za amatersko dejavnost v prejšnjem letu. Zlato plaketo dobi letalski klub «Luciano Marni» v Gorici. Zlata kolajna bo pripadla centru za treniranje baseballa v Gorici, srebrna plaketa pa športnemu društvu Sagrado v Zagorju. Srebrno kolajno dobi športno društvo Torriana v Gradišcu, društvo Pedale ronchesse iz Ronk bronasto plaketo, športno društvo Corridoni iz Foljana bronasto kolajno. Omenjena priznanja bodo podelili na posebni svečanosti.

Avtomobilska mis pred sodiščem

Goriško sodišče je obsodilo na 4 mesece zapore in na 60.000 lir globe 22-letnega Daria Clansiga iz Ulice Formica, ker je bil obtožen, da je 16. oktobra leta 1971 hotel ukrasti avtomobil alfa romeo, ki je bil parkiran v Ulici Levada. Sodišče je Clansiga oporetilo obtožbo, kraje fiata 500 GO 48579, last Vande Canziani, zaradi pomanjkanja dokazov.

Na včerajšnjem zaslišanju je obtoženec povedal, da je bil tisto noč pijan in da je hotel v alfi romeo samo spati. Glede kraje drugega vozila, je odločno zanikal obtožbo. Javni tožilec je za mladenčca zahteval 9 mesecev zapore in 90 tisoč lir globe. Odvetnik Maniaco pa je v Clansigovo obrambo dejal,

da mora sodišče upoštevati tudi mladenčeve družinske razmere pri formuliranju obsodbe. Sodniki so v precejšnji meri upoštevali branilčev tožbo ter obsodilo Clansiga na 4 mesece zapore ter na 60 tisoč lir globe.

Disma uredništva

V avtobusu rezervirati sedež za invalide

Obračam se na vaše uredništvo v imenu številnih invalidov, ki se poslužujejo mestnega avtobusa. V njihovem imenu izražam željo, da bi v upravo mestnega avtobusa rezervirala v vsakem avtobusu sedež za invalide. Prejšnje čase je bilo poskrbljeno za invalide ter so pritrili na sedež ob sprednjih vhodnih vratih tablico, s katero je bil vsak potnik opozorjen, da je sedež rezerviran za invalide, po lagoma pa je ta doba in lepa navada tonila v pozabo, tako da se sedaj pogostoma dogaja, da mora invalid stati, medtem ko zdravi ljudje, in še najčiste mladi ljudje, sedijo ter se pri tem niti zmenijo ne za priletne potnike in invalide, ki stojijo. Upamo, da bo naša želja pršla tudi do pristojnih uradov in da bodo odstranili pomanjkljivosti, ki jo invalidi večkrat ugotovimo.

S spoštovanjem
(podpis invalida)

IZ ŽIVLJENJA SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

V nevarnosti nadaljnje poslovanje podružnic Standa v Gorici in Trzinu

Osrednje vodstvo zapira trgovine in odpira nove da bi doseglo čimvečji dobiček

Sindikalne kategorije so v teh dneh zelo živahne. Ta pojav je potrebno pripisati zelo hudim posledicam, ki jih gospodarska kriza povzroča delavcem. S tem v zvezi naj omenimo sestanek pokrajinskega vodstva FILCAMS - CGIL, sindikalne stroke, ki združuje delavce v trgovini, hotelih, menzah in raznih storilnostih. Pokrajinski tajnik te stroke Luciano Pini je na njem napredno predvsem kvarne posledice gospodarske krize in zlasti omenil zmanjšanje kupne moči mezd, kar se pozna v trgovini, turizmu itd. K temu se pridružujejo tudi novi načrti veleblagovnice Standa, Upiim, Sma, Rinascente, ki velika sredstva vlagajo v nove distribucijske objekte. S takšno svojo politiko so od 1972. leta dalje na področju celotne države zmanjšale število manjših trgovin za 7 odstotkov, kar pomeni, da se je število delovnih mest v teh trgovinah zmanjšalo za 35.000 enot. Tajnik Luciano Pini se je potem

podrobneje zadržal na primeru Standa, ki je v rokah podjetja za državne udeležbe. Pričakovati bi bilo, je rekel Pini, da bodo državne udeležbe in del svojih sredstev vlagale tudi v trgovinski sektor in ne samo v industrijskega, denimo, tudi v razvoj obratov Standa, vendar se dogaja nekaj povsem drugega. Mrežo veleblagovnic Standa so pričeli preurejati na takšen način, da zapirajo manjše blagovnice ter odpirajo v predmestjih, kjer je zagotovljen največji možni dobiček, nove ogromne hipermarkete. Vodstvo Standa je dobro preučevalo postopek, ki vodi k zapori trgovine. Najprej ugotovi, katero trgovino bo zaprlo, potem pa začne pošiljati vajo vedno manj artiklov in na takšno oblačila, po katerih ni povpraševanja, tako da zavrže kuppe. Na takšen način Standa doseže pasiven obračun, ki ga prikaže delavcem in krajevnim oblastem, dokazje potrebo po zapori trgovine. V razpravi, ki je sledila, so člani vodstva sindikata ugotovili, da hoče osrednje vodstvo Standa takšno politiko izpeljati tudi v naši pokrajini in da sta v nevarnosti obe trgovini, v Trzinu in še posebej v Gorici. Zaporu teh dveh trgovin bi predstavljala hud udarec za naše žitak slabo gospodarstvo, saj bi zapora teh dveh trgovin pomenila izgubo dela za okoli 300 oseb, od tega dve tretjini žensk.

Ob zaključku seje je izvršni odbor sklenil zahtevati sestanek z vodstvom Standa ter od njega doseči ohranitev sedanjih zaposlitvenih stopnje. V razpravi o tem vprašanju so sodelovali D'Alessandro, Pierobon, Pavesi, Maligoi, Marchio, Vunovich in Radolovich.

Kako ohraniti doseženo število delovnih mest v prehranbeni stroki, je bil predmet razprave tudi na sestanku vodstva sindikalne stroke FILZIAT, ki združuje delavce v prehranbeni industriji ter obratu za izdelavo tobaknih izdelkov. Tudi na sestanku te stroke je poročal o položaju tajnik Pini ter naglasil, da

V ČETRTEK JE BILA IZREDNA SEJA

Občinski svet v Sovodnjah za nov zakon o prosti coni

Svetovalci zahtevajo večjo pristojnost prizadetih krajevnih uprav

Na izredni seji občinskega sveta v Sovodnjah, ki je bila v četrtek popoldne, je bila edina točka na dnevnem redu vprašanje obnove goriške proste cone. Uvodno poročilo na seji je imel župan Jožef Čučut. Ugotovil je koristnost proste cone ne le za tukajšnje prebivalstvo, ki v možnosti, ki jih daje industrijskim in obrtnim podjetjem, da postavijo tu svoje obrate in s tem omogočijo zaposlovanje tukajšnjega prebivalstva, mervč tudi za občinske finance, saj se mora sovdnjanska občina prav dohodkom proste cone zahvaliti, če ima uravnotežen proračun in da lahko izvede marsikatero javno delo. Župan Čučut je tudi dejal, da so imeli na goriški občini sestanek, na katerega niso povabili predstavnikov sovdnjanske občinske uprave in da bodo v Sovodnjah prav tako prizadeti kot v Gorici, če pride do obnove tega zakona. Zato je župan tudi predla-

gal, da bi sovdnjanski občinski svet izglasoval resolucijo v prid obnove zakona in da bi to resolucijo poslali predsedniku vlade, predsedniku senata in poslanske zbornice, načelnikom političnih skupin v obeh domovih parlamenta, tukajšnjim poslancem in zastopnikom političnih strank.

V debato so se oglasili s tehtnimi predlogi odbornika Venko Devetak in Janko Čotič ter svetovalca Renato Devetak in Branislav Černec, nakar so svetovalci soglasno odobrili resolucijo, v kateri je med drugim izražena zahteva, da se v parlamentu sprejme nov zakon o prosti coni, ki naj predvideva obstoj te cone za do 15 let, ustanovitev pokrajinskega sklada za financiranje raznih infrastrukture in upravljanje s strani prizadetih krajevnih uprav, ki naj se poslužijo strokovne usposobljenosti trgovinske zbornice.

PO UKINITVI 4. RAZREDA TRGOVSKE ŠOLE

Prosnetno ministrstvo svetuje ustanovitev zasebnega tečaja

Šolski skrbnik naj podpre ustanovitev tečaja - 28. oktobra v Rimu sestanek z ministrom Malfattijem?

Sindikati slovenske šole in svet profesorjev slovenske trgovske šole v Gorici sta se včeraj seznanila z vsebino pisma, ki ga je generalni direktor direkcije za strokovno šolstvo pri prosnetnem ministrstvu v Rimu poslal goriškemu šolskemu skrbniku.

V pismu se enkrat z rimske stra-

ni zatrjujejo, da ni mogoče ohraniti razreda v nadaljevalnem tečaju, v katerem je vpisanih «samo» sedem dijakov. To kljub temu, da se skušajo upoštevati specifične zahteve slovenske jezikovne manjšine. To v trenutku, je dalje rečeno v pismu, ko obstaja v drugih krajih države pomanjkanje podobnih razredov. Vse to je bilo že prikazano, je rečeno v pismu, tudi bivši pokrajinski odborniki za šolstvo, ko je bila pred kratkim v Rimu.

Stvar bi se lahko rešila tako, da bi kakšna krajevna uprava ali pokrajinski konzorcij za tehnično šolstvo ustanovila zasebni tečaj, ki bi bil lahko v prostorih trgovske šole. Dijaki bi se morali javiti, ob koncu leta, k pristopnemu izpitu za peti razred. Pismo daje dalje navodila šolskemu skrbniku, naj nudi vso možno pomoč za ustanovitev tega tečaja.

Medtem smo izvedeli, da se je zaradi poslanske akcije v Rimu poslanec Albin Škerk domeni s prosnetnim ministrom Malfattijem, da bi ta sprejel 28. oktobra v Rimu delegacijo, ki mu bo predložila vprašanje četrtega razreda trgovske šole.

Jutri na gradu koncert pevskih zborov

V dvorani deželnih stanov na goriškem uradu bo jutri, ob 18. uri, pevski koncert, ki ga prireja društvo «Seghizzi». Na tem koncertu bodo nastopili trije zbori in sicer sam zbor «Seghizzi», zbor italijanske manjšine «Lino Mariani» iz Pule in nemški zbor «Reintreue» iz Stolberga.

Nemški zbor je vsakoletni gost v Gradežu, kamor prihajajo v koloniji tudi otroci iz tega kraja in je že nekajkrat pel tudi v Gorici. Prav tako je bil tudi italijanski istrski zbor že nekajkrat v Gorici in v drugih krajih naše dežele.

Pešadijski polk se vrača v Krmin

Danes ob 15.30 se bo v vojašnici pešadijskega polka «Torino» pričela svečanost ob odhodu te vojaške formacije v Krmin in se nadaljevala v Parco della Rimembranza. Infanterijski polk «Torino» je prišel v naše mesto pred 11 leti, sedaj pa se vrača v Krmin, kjer se bo priključil novi brigadi, ki jo ustanovljajo na podlagi preureitve vojske Ob tej priložnosti je župan naslovil na občane razglas, v katerem jih vabi k udeležbi na svečanosti.

Prispeljate za DIJAŠKO MATICO

Kino

Gorica
VERDI 17.00—22.00 «Ultimo grida dalla Savana». Barvni dokumentarec prepovedan mladini pod 14. letom.
CORSO 17.00—22.00 «Roma violenta». M. Merli, D. Giordano. Barvni film prepovedan mladini pod 14. letom.
MODERNISSIMO 17.15—22.00 «Cabrera». L. Minelli in M. York. Barvni film.
CENTRALE 16.30—21.30 «La meraviglia favola di Biancaneve». Barvni film.
VITTORIA 15.30—21.30 «Quo vadis». R. Taylor, D. Kerr. Barvni film.
Trzin
EXCELSIOR 16.00—22.00 «Terremotos». Barvni film.
PRINCIPE 17.30—22.00 «Un gioco da ragazzi». Barvni film.
Nova Gorica
SOCA «Priča je morala umreti». ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Simbadovo zlato potovanje». ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Noričje Jerryja Lewisa». ameriški barvni film ob 19.30.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Domenico Freda, Albano Rogolin, Francesco Suma.
SMRTI: 78-letna gospodinja Maria Simonelli vd. Moscarda, 58-letni kovalec Rodolfo Petri, 55-letni prodajalec Angelo Bernardis, 54-letni profesor Clemente Bonnes, 60-letni upokojenec Remigio de Savognani, 53-letni Giuseppe Carrara.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Marzini, v Gorici Italija 89, tel. 24-43.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
Danes ves dan in jutri ponoči je dežurna lekarna Sant'Antonio, Ulica Romana, tel. 40-497.

Potri sporočamo žalostno vest, da nas je v četrtek za vedno zapustil naš dragi

IVAN MAKUC (Nuto)

Pogreb bo danes ob 12.30 iz mrtvaške veže goriške bolnišnice na štandresko pokopališče.

Zalujoča družina
in drugo sorodstvo

Štandrež, 18. oktobra 1975

-3-
manjkajo 3 dnevi
do najboljši senzacionalne prodaje leta

5 dni bomo v vseh oddelkih nudili aktualne artikle po zelo ugodnih cenah

GRANDI MAGAZZINI IL LAVORATORE
Korzo Saba 15 Trst

od 21. do 25. oktobra

5 GIORNATE

ITALIJANSKI IN JUGOSLOVANSKI OBRAČUNI

Turistična žetev tudi letos dobra

Po podatkih gostincev so krepko presegli milijardo dolarjev
Uradni krogi so bolj previdni - V glavni sezoni je zmanjkalo ležišč

Čeprav nas od konca leta ločita še dva meseca in pol, so v turističnih krogih že začeli delati obračune. Prav večeraj je italijanski minister za turizem in gostinstvo izjavil, da je bil letošnji finančni uspeh od turizma neverjetno velik, kar se seveda pripisuje letošnjemu svetovnemu letu, ki je privabilo v Italijo veliko tujih gostov, ki bi sicer verjetno ne bili prišli ker bi si izbrali za letni počitek kakšno drugo deželo. Zato je minister poudaril, da bodo morali gostinci poskrbeti, da se prihodnje leto obohodel od gostinstva ne bi preveč znižal.

Če je bila italijanska turistična letina torej dobra, ni bila slaba niti jugoslovanska, saj je nekdo letošnji turistično letino v Jugoslaviji ocenil z naslednjim stavkom: »Bolje smo se obnesli, kot smo pričakovali«. In zares bo ta trditve najbolj točna ocena jugoslovanske turistične sezone, kajti v kolikor bi ne prišlo do pomembnejših motenj v juliju dveh mesecih in pol, računamo, da bo letošnji promet tujih gostov za 3

do 6 odstotkov večji kot je bil lani, je rekel generalni tajnik Turistične zveze Jugoslavije Vojislav Djuranović, ki je k temu dodal, da je bil letošnji turistični dotok, seveda tujih gostov, za nekaj iznad rekordnega 1973. leta, le da je do tega rekorda manjkalo zelo malo.

Toliko, kar zadeva tuje gostinstvo, kar zadeva dotok tujih gostov, kaj pa »devizna žetev«? Oziroma dotok tuje valute? Jugoslovanski gostinci trdijo, da bi mogla biti »devizna žetev« še večja, če bi ne bili jugoslovanski gostinci preplašili tujih gostov z visokimi cenami. Tui gosti se namreč začeli varčevati, namesto da bi trošili. Posebno velja to za tako imenovani individualni turizem, torej za tiste tuje goste, ki niso prišli na počitnice v Jugoslavijo preko agencijskih aranžmajev, pa pa »na lastno pest« in so v prvem stiku z gostinstvom naleteli na izredno visoke cene, ki se vsakelej preveč razlikujejo od cen, ki jih gostinska podjetja nudijo v aranžmanju s tujimi in tudi domačimi turističnimi agencijami.

Toda ne glede na to, gostinci računajo, da je letošnji tuji turizem prinesel 800 milijonov dolarjev, čemur pa je treba dodati še tako imenovani zasebni kliring, tako da so tuji gosti pustili v Jugoslaviji morda še eno milijardo 200 milijonov dolarjev, kakor zatrjuje hotelirji, čemur pa uradni krogi oporekajo in vztrajajo pri tem, da je letošnja turistična žetev dala milijardo dolarjev in le kaj malega več, nikakor pa ne toliko, kot trdijo hotelirji in drugi gostinci.

Pa tudi če je le milijarda, je ta rezultat dokazal, da je turizem tista panoga jugoslovanske gospodarstva, ki zelo veliko prinese. Nekdo je celo označil jugoslovanski turizem kot največje jugoslovanske izvozniške, pa čeprav turistični sektor je s 13 ali 14 odstotki v kritju jugoslovanskega zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

Pri vsem tem pozitivnem obratovanju pa je zanimivo, da gostinci niso preveč navdušeni nad »žetvijo«. Nekateri trdijo, da bi mogel biti dohodek od tujega turizma še mnogo večji. V juliju in avgustu je namreč odpovedala zmogljivost jugoslovanskih gostinskih obratov.

Na viski sezone je namreč zmanjkalo prostora v hotelih, kajti Jugoslavija je v lanskem letu imela na razpolago le kakih 5.000 novih postelj.

Pri tem pa je značilno, da je pomanjkanje zmogljivosti nastalo zaradi krčenja gradnje v zadnjih letih, ko se je krčenje uveljavilo tudi v drugih gospodarskih panogah. Ker je zmanjkalo sredstev za dokončanje več gostinskih objektov, so tuji gostje ubrali drugo pot. V gradnji je bilo običajno za več tisoč novih postelj. Pravzaprav je v gradnji hotelov in drugih objektov za kakih 20.000 novih ležišč. Da bi se ti objekti dogradili, bi potrebovali poltrudno milijardo, to bi prineslo 30 milijonov dolarjev turističnega priliva na leto, kar zatrjuje Milan Vukasović, predsednik zveznega komiteja za turizem, ki pravi tudi, da turistično gospodarstvo poltrudno milijarde dinarjev nima, zato bi bilo treba ta sredstva dobiti, pa čeprav iz posojila, ker bi se hitro izplačala.

Letošnja turistična sezona še ni končana in že so v teku priprave za prihodnjo. V zvezi s tem se ve, da bodo cene ponovno višje in sicer za 6 do 10 odstotkov, kar pa da ne bo negativno vplivalo na tuji dotok.

S POTI PO BLIŽNJI ISTRI

Nekdanja in sedanja resničnost Vrnjaka

V spominih ljudi iz Marušičev in drugih zaselkov okoli Vrnjaka, živi Vrnjak še vedno tak, kakršen je bil pred desetletji. Bila je to vas, kamor so kot otroci hodili v zgodnji pomlad obirat češnje in so se jim tedaj vrnjanske hiše vtisnile v spomin malone kot gosposke palače, saj v Marušičih in drugih zaselkih tako velikih hiš ni bilo. V spominu jim je ostal tudi s kamnitimi ploščami prekrit trg sredi vasi in lep vodnjak, kakršnega ni bilo daleč naokrog. In ko so leta 1925 v Brdih nad Vrnjakom zgradili tudi visok cerkveni stolp, so to omogočili v glavnem prebivalci Vrnjaka, kajti ti so bili tako bogati. Zares, tedaj in še prej se je razširila v tem delu Istre glas, da je Vrnjak bogat, da so Vrnjanci bogati. In vendar je bil Vrnjak preprosto, celo zaostalo naselje tega dela Istre, ki ni zdržal preizkušnje, ko so se po vojni odprla vrata k morju in v svet, je Vrnjak ostal prazen.

Dolga leta, celo desetletja so opravila svoje. Hiše, ki so se zdele nekoč palače, so opustele, po vasi, po uličicah in stezah se je razraslo robidovje in ščavice, okna in vrata so popustila, od hiš je ostalo le to, kar je bilo kamnito. In vendar je glas o bogastvu Vrnjaka še vedno ostal živ in se celo razširja. Hkrati pa je v časopise prišel Vrnjak kot nekoč bogato a prazno naselje in

iz oddaljenih krajev Jugoslavije si ga prišli ogledat. Ljudje iz oddaljenih vasi na šari ali kje v Bosanski krajini so videli v Vrnjaku svojo rešitev. In tako je pred leti čedalje več ljudi prišlo v Vrnjak, najprej sta se sem doselili dve družini iz okolice Siska. Prva je imela štiri, druga dva družina iz Bosne. Ti dve družini sta pripeljali s seboj nadaljnjih pet otrok. Končno se je doselila še družina s Kosmeta. Skoraj naravno je, da ima ta še največ otrok, kar šest.

In tako se je začelo v Vrnjaku novo, pa čeprav nelahko življenje. Ljudje so se sprva znašli v puščobi, saj so morali začeti vse znova in tako rekoč z golimi rokami. V Vrnjak niso prišli ljudje s kapitali, pač pa je v veliko dobro voljo in tudi v velikimi potrebami. Treba je bilo najprej ponovno opustiti za stanovanje namenjene hiše, ki so v tem času zapadle. Začeti je bilo treba tudi z obdelovanjem zemlje, pravzaprav je bilo treba orati ledino. V začetku jim zares ni bilo lahko in so bili ljudje primorani prijeti za vsako delo. Toda novi prebivalci Vrnjaka so se počasi vzvieli v puščobno življenje in sproti je vas ponovno življiva.

Ko smo se pred petimi leti pisali o Vrnjaku, smo zabeležili, da je v njem živela le ena sama

V SALSOMAGGIORE SO PAVEDALI

Letos bo nagajala škotska influenza

Strokovnjaki niso povedali, kako huda bo bolezen, vendar
priporočajo cepitev proti njej, ker je to edino sredstvo

SALSOMAGGIORE TERME (Parma), 17. — Blizamo se zimi z vedno bolj hladnim in vlažnim vremenom, ki tako rekoč pogojuje influenco. To se pravi, da imamo to stalno spremljevalko zimske dobe že pred vrati. Iz bližnje Reke nam jo že ponujajo, pa čeprav hkrati poudarjajo, da je cepiva dovolj in da bolezen ni nevarna. Toda kljub temu se ne da že vnaprej reči, kakšen obseg bo influenza letos zavzela, ali bo epidemičnega značaja, ali pa le pojav sporadičnih in redkih obojen. Ker ne vemo vnaprej, kako in kaj, strokovnjaki menijo, da je najbolje se pred boleznijo zavarovati in sicer z običajnim cepljenjem. To se priporoča predvsem starejšim ljudem in otrokom, pa tudi tistim, ki jim kak življenjski organ hudo nagaja. V mislih imamo predvsem ljudi s srčnimi motnjami in podobnimi težavami.

Tako trdijo strokovnjaki, ki so se sestali v Salsomaggiore na letošnjem že 15. kongresu italijanskega združenja za socialno medicino. Letošnji kongres združenja je posvečen izključno influenci.

Kongres se je začel davi in se ga udeležujejo med drugim tudi najbolj znani italijanski strokovnjaki za socialno medicino in higieno. Med drugim so tu genovski specialisti, ki jih vodi prof. F. L. Petrilli, direktor univerzitetnega zavoda za higieno in sicer prof. Pietro Crovari, prof. Piero Cuneo Crovari in prof. Silvio De Flora, to se pravi profesorji vseh kateder za higieno in socialno medicino na genovski univerzi.

Kongres se bo zaključil v nedeljo z mednarodnim seminarjem, ki bo obravnaval socialno medicino. Na seminarju bo navzoč tudi generalni direktor za javno higieno na ministrstvu za zdravstvo prof. L. Giannico.

Prezgodaj bi bilo govoriti o vseh temah, ki so na vrsti. Prof. B. Dolati z univerze v Cagliariu je začel kongres s svojim referatom o značilnostih virusa, ki povzroča influenco. Prof. De Flora je govoril o posebnostih tega virusa, ki se tako rad »spreminja«, rekli bi da se od leta do leta prelevi. Posebej je poudaril, da influenčni virus vrste »A«, ki so se pojavili pred nekaj leti, kažejo tendenco k nekaterim spremembam, ki bodo prav gotovo privedle do ostrije bolezni, to se pravi, da bi znala influenca zadostiti tako v epidemičnem, kot tudi v sporadičnem primeru hujšo obliko.

Prof. P. Cuneo Crovari pa je govorila o raznih drugih boleznih, ki so na neki način posledica influence. Strokovnjakinja z genovske univerze je zatrnila, da zapusti influenca lahko tudi hujše posledice na pacientovem življenjskem sistemu. Hude posledice lahko povzroči na srčni mišici. Nekateri epidemiološki raziskave, zatrjuje prof. Crovari, ki so jih izvedli na Angleskem, Fin-skem in v Združenih državah, dokazujejo, da so otroci, kateri so med nosečnostjo preboleli influenco, nagajeni k levkemiji. To velja še posebej za otroke starejših staršev. V nekaterih primerih so lahko posledice influence celo smrtne.

Prof. P. Cuneo Crovari se je zadržala tudi pri vprašanju ekonomskih posledic influence. Navedla je nekaj statističnih podatkov na račun bolehanja za influenco, nadalje nekaj podatkov o tem, koliko posamezna bolezen stane to in o državo in koliko epidemična bolezen stane svetovno ekonomijo. Med drugim je rekla, da bolnik, ki je prebolel influenco, stane ameriško ekonomijo nekaj nad 98 dolarjev. V dobi

1963, 1966 in 1969 je influenca veljala Združene države neverjetno veliko, seveda v razmerju z ameriškim obsegom, epidemija hong-kongske influence pa je Veliko Britanijo stala obilnih 43 milijard lir. Italijo je ista epidemija stala kakih 130 milijard lir. Vendar je treba v gornji dve številki, namreč angleških 43 in italijanskih 130 milijard lir, vštet škodo, ki jo je ekonomija utrpela zaradi izgubljenih delovnih ur.

Prof. Pietro Crovari z genovske univerze je govoril predvsem o cepivih proti influenci. Po njegovem mnenju je cepljenje proti influenci trenutno edino obstoječe sredstvo za omejitev širjenja bolezni in njenih posledic. Cepivo vsega starejšim ljudem in otrokom, pa tudi tistim, ki jim kak življenjski organ hudo nagaja. V B-Hong Kong tudi jedro A-Scotland, ki so ga izolirali iz lanskega letnega virusa, ki je bil razširjen na Škotskem in se je od tod razširil tudi drugam po Evropi. Prof. Pietro Crovari zatrjuje, da bomo letos imeli »škotsko influenco« ki baje ni bila kdo ve kako huda. Vsekar cepivo zaščiti za 75 do 80 odstotkov

V SICER TAKO SODOBNIH ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Nedojemljiva protislovja med napredkom in mrakom

Proces izpred 50 let še ni povsem odpravil perečega problema
Neverjetno stališče ustanove, ki jo sestavljajo izključno znanstveniki

Pred 50 leti je bil znanstveni svet neprijetno presenečen zaradi sodne obravnave, v kateri so tožili učitelja Johna Scopesa iz Tennesseeja, da je predrazil Trinitet, da je svet nastal z evolucijo, torej z normalnim počasnim razvojem, ki je trajal milijone in tudi milijarde let, ne pa z nekim božjim čudežem. Pri tem pa je zanimivo, da smo v ZDA še danes priča podobnim dogajanjem, pa čeprav ti niso tako očitni, tako drastični.

Darrow: »Gospod Bryan, vi menite, da je bila Eva prva ženska na svetu?« Bryan: »Da«. Darrow: »In vi verjamete, da je Eva nastala iz Adamovega rebra?« Bryan: »Da«. Darrow: »Šte vi morda proučili tudi vprašanje, kako je nato Kajin prišel do svoje žene?« Bryan: »Ne, gospod Darrow. To prepuščam agnostikom, da se s tem oni ukvarjajo.«

Gornji razgovor ne izhaja iz dobe keke prošle inkvizicije. Tedaj bi verjetno ne bili mogli pri toževanju tako neverjetno preprostu, rekli bi celo nizkemu dvogovoru, ker so bili inkvizitorji vse preveč temeljiti in globlji. Gornji razgovor je bil pravzaprav razgovor med tožilec Williamom Jenningsom Bryanom, Clarenceom Darrowom, ki je bil branilec v procesu proti omenjenemu učitelju Johnu Scopesu, ki so mu sodili zaradi tega, ker je poučeval v šoli nastanek sveta in človeka v smislu Darwinovih naukov. Obsodilo ga na sto dolarjev kazni, ker je uvažal evolucijo, vtem ko bi bil moral razlagati nastanek sveta v smislu svetega pisma.

Učitelj je bil, kot smo rekli, obsojen. Vendar je ta sodna obravnava veliko prispevala k te-

V palači Cestanzi so predvčerajšnjim odprli veliko razstavo, ki sta jo organizirala tržaški odbor za svobodno Španijo ter Ital. združenje bivših španskih borec in sicer pod naslovom Slikarji za Španijo. Na valobodu obdora se je odzvalo veliko slikarjev in je zato razstava zelo obsežna in tudi na visoki ravni. Na sliki govornici B. Pahorjeva in A. Janesicheva, ki sta spregovorili o pomenu te manifestacije.

mu, da se je ameriška šola otrela raznih starih bremen. Sama ameriška javnost se je nad tem procesom zgražala in je v Tennesseeju je bil kmalu izglasovan zakon, ki je spremenil dotedanje predpise o šolstvu in dopustil, da se v šolah predavajo tudi nauki o evoluciji, vendar pod pogojem, da predavatelji poudarjajo, da je to le ena izmed teorij o nastanku. Zakon namreč še vedno pušča »vrata odprta«.

Zakaj omenjamo gornji primer? Zadnje čase se v ZDA spominjajo 50-letnice tega procesa in hkrati poudarjajo, da so tudi leta od tedaj do danes v najbolj razviti deželi sveta pustila vsa zavesti »na pol poti«. Temu procesu, smo obravnavi proti Johnu Scopesu, ki so tedaj rekli »opicijski proces«. In »opicijski proces« se nadaljuje, pa čeprav v drugačni obliki. V mnogih državah ZDA so prosvetni forumi poskrbeli, da bi se otroci »ne kvarili« z brezbožno teorijo o evoluciji. »V Teksasu 80 odstotkov učbenikov za osnovno in srednje šole sploh ne omenja naukov o evoluciji. Podoben učni program je tudi v drugih zveznih državah. Posledica tega je, da milijoni mladih Američanov zaključijo svoje uradno šolanje v dobi maturitnega spričevala, ne da bi v šoli niti slišali o evolucijskem razvoju živih bitij in človeka«, je rekel redni profesor biologije na tekaškem vseučilišču Lawrence Fox.

Kalifornija je tista zvezna država, ki v ZDA spada med najbolj razvite. In ko je pred štiri leti slišali svet sklenil, da bo v učni program za prirodne znanosti, torej v program, ki velja za obvezno osnovno in evoliucijsko šolo, poleg učenja o naravi, morala biti tudi svetopisemska razlaga o nastanku človeka, čemur ni vredno posvetiti pozornosti. Toda kak mesec po tem sklepu so učbeniki izšli, vendar v njih ni bilo biblijske razlage o nastanku človeka. In tedaj so se oglasili k besedi »kvadrilijoni« ljudje, ki so poudarili sledeče: »Znanost o evoluciji vodi v nesprejemanje svetopisemskega krščanstva in k supremaciji brezboštva in marksizma.« »Bogu ni bilo treba milijard let, da bi ustvaril svet. Cerkve nas učijo, da je Zemlja relativno mlada, stara komaj nekaj tisoč let.«

To ni trditve nekega preproste »človeka s ceste«. Nekerga dva citata sta iz priročnika, ki ga je v zvezi s tem izdal Creation Science Research Center, to se pravi študijski center iz San Diega v Kaliforniji, ki šteje nad tisoč petsto članov in sodelavcev. Je to nekakšna kalifornijska akademija znanosti, v kateri je včlanjenih nad 1500 akademsko izobrazbenih ljudi, torej profesorjev, zdravnikov in drugače kvalificiranih razumnikov. In ta »raziskovalni center« je glavna ideološka trdnjava, ki se bori za uvedbo biblijskega učenja o nastanku človeka v — šolske učbenike biologije.

Pravijo, da je tudi gornji primer eden izmed znakov nekakšne ofenzive konservativnih, prosvetnih krogov v Kaliforniji. Gre za ofenzivo, ki je nujno vzbudila svoj odmev v uradnih znanstvenih krogih. V zvezi s tem je nacionalna akademija znanosti v Washingtonu izdala sporočilo, v katerem je med drugim rečeno: »Vera in znanost sta dve povsem različni področji in se med seboj izključujeta. Če ju obravnavamo

na enaki ravni ali celo v medsebojni odvisnosti, je to dokaz nezadostnega razumevanja tako znanstvenih teorij kot tudi verskih prepričanj. Osnovne metodološke postavke v znanosti izključujejo sklicevanje na nadnaravne pojave. Pretirano vztrajanje pri uveljavljanju verskih nazorov bo nujno privedlo v nevarnost korektnosti raziskovanja med znanstvenim in verskim izobraževanjem ljudi v vsej deželi.«

Gornji citat je iz poročila državne akademije znanosti, torej dovolj kvalificirane ustanove. To pa vsaj posredno dokazuje, da zadeva ni tako preprosta in tudi ne tako obrobna. To po posredno dokazuje še naslednje dejstvo. Spomadi 1972, to se pravi pred tremi leti, se je sestala na odprto sejo kalifornijski svet za šolstvo. Na zasедanju se je zbralo 50 znanstvenikov, pedagogov in teologov, ki so »strastno razpravljali ali je treba vprašanje o nastanku življenja na Zemlji pojasniti na osnovi znanstvenih načel o evoluciji, ali z zgodbo iz sv. pisma stare zaveze«.

In našli so se vendarle bolj zreli ljudje in to prav iz krogov katoliške cerkve, kajti James Church, inšpektor za katoliško šolstvo v glavnem mestu Kalifornije Sacramento, je med drugim rekel: »Če se svetopisemska zgodba o nastanku človeka vnese v učbenike biologije, bo Kalifornija veljala v svetu kot dežela, v kateri se je ponovila sramota »opicijskega procesa«.

in vendar na zasédanju šolskega sveta v Daytonu, ni obveljalo znanstveno načelo. Sprejeli so kompromis, da bo v učbeniku o nastanku sveta in človeka uveljavljena znanstvena razlaga, da pa bo k temu dodana tudi biblijska razlaga. Ko pa je pozneje knjiga izšla, biblijske razlage nje ni bilo. Zmagali so torej tisti, ki so zagovarjali znanstveno razlago. Pri tem je imel največjo besedo guverner Brown, ki je vso zadevo razložil takole: »Trije milijoni kalifornijskih učencev v državnih šolah se bodo učili biologije in nastanka sveta na znanstven način. Svetopisemsko učenje pa je zasebna verska zadeva slehernega državljanja.«

Saj je res, da vsa gornja zadeva niti najmanj ne vpliva na izrečen v vsestranski razvoj najdi, bogatejši in najbolj razvite dežele na svetu. Ameriška šola, ki je znano, je dala veliko znanstvenikov, ki jih gornja protislovja niso motila. In vendar se človeku zdi čudno, kako je možno, da se v deželi ki se ponaša z največjimi dosežki na najrazličnejših področjih, ubadajo še danes, leta 1975 s takšnimi zadevami, saj je tudi uradna katoliška cerkev že zdavnaj ubrala povsem novo pota.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dopoldanske ure bodo plodne. Neka oseba bo zelo kapriciozna. Ne popuščajte ji.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V poslovnih zadevah nekaj ne bo prav, vendar ne bo hudih posledic. V nevarnosti ste, da izgubite prijatelja.

DVOJKA (od 21.5. do 22.6.) Razmere so vam naklonjene, vendar pa boste morali tudi krepko delati. Odlično razumevanje v družini.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Preden se odločite za prekinitev zvez,

VELE RADIO VIZIJA

SOBOTA, 18. OKTOBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

12.30 Poljudna znanost: Iranski svet, ponovitev tretjega nadaljevanja
12.55 Komični filmi: Nore glave in Fatty v Mehiki
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
17.00 DNEVNIK in Izžrebanje loterije
17.15 Program za najmlajše
17.40 Program za mladino: Kitara in fagot
18.30 Poljudna znanost: monografija
20.00 DNEVNIK

GIANDIOMENICO FRACCHIA
oziroma PREPOVEDANE SANJE KOGARKOLI OD NAS
Današnje nadaljevanje oddaje, s katero se Paolo Villaggio vrača pred TV občinstvo, nosi naslov »Fraccia in ljubezen«. Fraccia je lik, ki upodablja najvišjo stopnjo odtujenega človeka današnjih dni. Paolo Villaggio se je kot Fraccia pojavil pred leti ob neki nedeljski popoldanski TV predstavi. Njegova odtujenost je prišla še bolj do izraza ob Fantozziju, poprečnem italijanskem uradniku. Paolo Villaggio, ki se je pozneje vedno bolj uveljavljal tudi v vlogi Frachie, je napisal že več del v tem smislu in sedaj prihaja pred občinstvo z obsežnejšim televizijskim programom. Glavni lik v nadaljevanju Giandomenico Fraccia bo seveda sam avtor Paolo Villaggio, z njim bodo nastopili še Ombretta Colli, Gianni Agus, Enzo Garinei in drugi

21.50 Controcampo: ANTIFASIZEM IN AVTOKRITIKA
Že dolga leta, še posebej pa zadnje čase, smo priča izhajanju številnih knjig, ki obravnavajo polpreteklo italijansko zgodovino. In te knjige gredo kar dobro v promet, kajti ljudje, posebno mlajša generacija, hočejo vedeti, kakšna je bila v resnici ta preteklost. Mlade generacije se ne zadovoljujejo več z enostranskimi ali celo pristranskimi prikazom preteklosti. Od tod tudi precej polemike v zvezi z nekaterimi trditvami, v zvezi z nekaterimi označbami fašizma. Letos tudi Italija slavi 30-letnico osvoboditve. In 30 let je, po mnenju nekaterih, že tolikšna doba, da se more o marsičem odkrito spregovoriti, konkretno, da se lahko tudi o antifasizmu spregovori z določene zgodovinske distance. Morda je to pretirano, toda tema je zanimiva DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

15.00 Športna oddaja: Baseball
19.00 Tedenska športna oddaja Dribbling in Športni dnevniki
20.00 Večerni koncert
20.30 DNEVNIK
21.00 BALETI: PLES 75
Z nocojšnjim večerom se začne ciklus baletnih prireditev, ki jih je pripravila Vittoria Ottolenghi. Gre za več spektaklov, katerih dva so posneli v Benetkah ob neki mednarodni baletni prireditvi v letošnjem poletju. Prvi večer pridejo na vrsto trije baleti s skupnim naslovom Vzhod - Zahod

22.00 Nove prigode Arsena Lupina:
BLAGAJNA GOSPODINCE IMBERT
Lupin, tat in plemeniti človek hkrati, se bo nocoj poslednjič predstavil pred italijanskim TV občinstvom, kajti nocojšnja oddaja zaključuje serijo sedmih TV filmov, ki obravnavajo najrazličnejše podvige tega simpatičnega tatu in agenta, ki mu nobena policija ni kos

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.30 - 10.35 in 12.00 TV SOLA
V pionirskem domu, Izobraževalna oddaja, Nega bolnika, Vzgoja na posvetovalni, Vzpon človeka, Nizozemski slikarji, TV leksikon itd.
13.55 Nogomet: ZELJEZNIČAR — BEOGRAD, prenos
16.15 Rokomet: Dalmacija — Beograd (zenske), prenos
17.25 Ponovitev oddaje za stike z občinstvom
18.20 Obzorje
FRANCOSKO SLIKARSTVO OD ROMANIKE DO RENESANSE
V nocojšnji oddaji se bo TV občinstvo spoznalo s francoskim slikarjem Jeanom Fouquetom, ki je zapustil toliko del, da mu lahko posvetijo samostojno oddajo. Gre za pomembnega francoskega renesančnega slikarja, ki ga bo predstavil univerzitetni profesor dr. Luce Manceau

18.40 KJE JE RESNIČNOST? Peto nadaljevanje oddaje »Nočni ljudje«
Andersu je hudo, ker je tadal prijatelj. Zaman išče pomoč pri starših, ki nimajo časa zanj. Oče telefonira v šolo in zve, da je Anders velikokrat odsoten od pouka. Bertil odpusti Andersu in spet sta prijatelja. Bertil mu pripoveduje o »nočnih ljudeh«, tistih, ki nimajo kje spati in se potikajo po večni noči postajal. V neki večeri Anders spozna Norrlanda, bolnega starca brez doma, ki je kljub vsemu prijazen in vesel, ko zagleda starega prijatelja Bertila. Te nočne ljudi je potrošniška družba izobčila, ker ne ustrezajo njenim normam

19.30 DNEVNIK
19.50 Zunanjeplitični komentar
20.05 Žiljenje je lepo
20.35 Praktična oddaja o modi
21.45 Gostje slovenske popevke 75
22.00 KOJAK, serijski film
22.10 DNEVNIK
22.25 Oddaja: JUGOSLAVIJA — ITALIJA, posnetek

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

17.30 Oddaja: JUGOSLAVIJA — ITALIJA. Evropsko prvenstvo.
19.30 Otroški kotiček, risanke
20.15 DNEVNIK
20.30 Leonarda da Vinci, četrto nadaljevanje
21.30 THIBAUTTOVI
22.10 Odmev, balet

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15
Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Ponovno na sporedu, 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Romantična simfonična glasba; 19.10 Liki iz naše preteklosti; 19.20 Pevska revija; 20.00 Sport; 20.50 Slovenski satir na Kranjskem, napisal Mirko Mahnič; 21.30 Popevke; 22.30 Solisti.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 9.00 Folklor; 9.30 Pisana glasba; 10.40 Priljubljeno; 12.00, 12.45 in 13.35 Glasba po željah; 14.00 Vrstoje se plošče; 14.35 Italijanski zbori; 15.15 Slovenski pevci; 16.45 Poje ansambel Comodores; 17.00 Primorska in njeni ljudje; iz Postojne v Kuwait; 17.15 Orkester Les Reed; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Zapoljmo in zaigramo; 19.00 Prenos RL; 19.30 Glasbeni weekend; 22.00 Plesna glasba.

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.50 Beseda na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Glasba pripoveduje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 11.05 Sedem dni na radiu; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob bistrim potoku; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 S pesmijo po Jugoslaviji; 15.45 »Vrtljak«; 16.45 S knjižnega trga; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Gremo v kino; 18.05 Naš gost; 18.20 Sonetni glasbeni omnibus; 19.40 Ljubljanski jazz ansambel; 19.50 Lahko noč, otroci; 20.00 Radijski radar; 21.15 Za prijetno razvedrilo; 21.30 Oddaja za izseljence; 23.05 S pesmijo v novi teden.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dopoldanske ure bodo plodne. Neka oseba bo zelo kapriciozna. Ne popuščajte ji.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V poslovnih zadevah nekaj ne bo prav, vendar ne bo hudih posledic. V nevarnosti ste, da izgubite prijatelja.

DVOJKA (od 21.5. do 22.6.) Razmere so vam naklonjene, vendar pa boste morali tudi krepko delati. Odlično razumevanje v družini.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Preden se odločite za prekinitev zvez,

dobro premislite. Prijetna družba vam bo zelo pogodu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) S svojo dinamičnostjo boste spravili nekoga v zadržje. Ne odlagajte rešitev nekih čustvenih zadev.

Bejrut gori

Libanon se nikoli ni bil tako na robu katastrofe kot tokrat. Več kot 2500 Libanoncev je že izgubilo življenje v spopadih zadnjih mesecev in veliki predeli Bejruta so razdejani. Razdejan pa ni samo Bejrut — pod eksplozijami granat in raketa so se zrušili tudi temelji nacionalnega pakta, gentlemanskega sporazuma med verskimi in nacionalnimi skupinami, na katerem je slonel neodvisni Libanon, kljub občasnim pretresom svojih vrstnih simbol koeksistence.

Sicer je že določeno, da je nacionalni pakt spričo spremenjenih številnih, predvsem pa družbeno-ekonomskih komponent, ki ga sestavljajo, anahronizem, tako kot je anahronizem nemogoči luksuz merkantilnega Bejruta, zgrajen na počevni spretljakarskega trgovstva, spremljevalca velikih finančnih vozlišč. Toda še nikdar doslej niso tako nevarno popokale vezi, ki so držale to krhko, a obenem prožno vezje.

Skozi prizmo državljanske vojne — izraz, ki se ga ne gre več izogibati — se zrcalijo vsa notranja nasprotja, zaradi katerih je napetost prebila točko eksplozivnosti — napetost med kristjani in muslimani, med zahodom in orientom, med kozmopolitizmom in arabizmom, med vdom in dnom socialne piramide, med razkošno stolpno iz betona in marmora ter razpadajočo kožo palestinskega begunca, ki je iz iste skleda z vsemi tistimi Libanonci, ki jih je hudournik naglo pridobil enega bogastva napravljal na breg.

Tem nasprotjem se zdaj vse bolj pridružujejo širši elementi, ki delujejo kot katalizator notranjih procesov — navzočnost Palestincev, ki so jo falangisti izkoristili kot povod za začetek nasilnega obračuna, pritisk Izraela, ki mu notranja nasprotja v Libanonu ustrezajo — tako da jih prej spodbujajo kot ne, o čemer so mnogi prepričani — dokler ne privo do kritične točke, ko bi mu nemara ustrezala še bolj. V nedavni izjavi Jigala Alona,

da Izrael ne izključuje možnosti vojaške intervencije v Libanonu, če bi prišlo do sirske invazije v to državo, hkrati izpričuje zaskrbljenost in upanje v možnost, da bi Izrael vojaško obvladal še južni del Libanona ter s tem izvir Jordana in palestinska oporišča in tako odstranil še zadnje nevarne točke na tisti črti, ki je za Izraela idealna branljiva meja.

Nad Bejrutom se tako vse bolj križajo silnice celotne bližnjevzhodne krize in poskus arabizacije libanonskega konflikta je pri tem zadnji korak. Gotovo je, da je celoten arabski svet prizadet zaradi prelijanja krvi v Libanonu in da je še vedno zainteresiran za to, da Libanon v osnovi ostane tak, kakršen je, osrednja črpalna na finančnem naftovodu in varnostna zaklopka za sproščanje političnih napetosti. Toda tudi arabski svet ni enoten glede tega, kako naj bi razrešili ta krvavi rebus in če v Kairu, kjer zdaj zunanji ministri arabske lige iščejo pot iz slepe ulice, ni ne Sircev ne Palestincev, ki so najbolj neposredno zainteresirani za obnovitev libanonske notranje trdnosti, potem si ni mogoče predstavljati, da bi ministri na kairskem srečanju lahko storili kaj drugega kot formalno rešili ugled tistih, ki so se sestanka udeležili in poškropili požar s kozarcem vode.

Toda ne samo Palestinci in Sirci, ki v zadnjem času vse bolj segajo po praporu arabskega Piemonta — tudi Libanonci sami zvečine zavračajo arabizacijo spora. Falangisti trdijo, da bi arabska liga lahko razpravljala le o palestinski prisotnosti v Libanonu, medtem ko levičarski splošno zavračajo kakršnokoli internacionalizacijo, češ, gre za notranjo zadevo.

Ob tem in ob popolni nemoči libanonske vlade so možnosti kairskega sestanka več kot dvomljive. Toda tisto, kar je najhujše, je to, da v Libanonu samem ni čutili tsnih prizadevanj, da bi postavili na noge nekaj, kar bi zamenjalo razpadli nacionalni pakt. Zdi se, da je na politični ravni vse blokirano in se dni se več govori o »razpadu« in »razdelitvi« kot o slogi in pomirjavi. Za kaj takega bi bil seveda predvsem potreben mir, vsaj libanonski, če že ne širši.

Libanonci bodo morda prenehali streljati, oamamljeni od soja požarov in krvavih solz. Toda beseda mir v tem trenutku v Bejrutu še vedno zveni skoraj groteskno.

ANDREJ NOVAK

Spoznanja o nafti

V ZRN prevladalo stališče, da se ne morejo zanašati na enotnost Zahoda glede nafte — Schmidt je zaskrbljen

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 15. okt. — Po nekajmesečnem upanju, da se bodo zahodne industrijske dežele le dale spraviti na skupni imenovalac ter organizirano ponudile sodelovanje z naftnimi, je zdaj v Bonnu očitno prevladalo spoznanje, da se ZRN ne sme zanašati na enotnost Zahoda ter da se mora z naftniki tudi sama dogovarjati o preskrbi in cenah. Tej problematiki so posvetili tridnevni energetski kongres, ki ga je pripravila socialnodemokratska fundacija Friedrich-Ebert-Stiftung, udeležili pa med mnogimi tudi generalni sekretar OPEC Saudski naftni minister Jamani.

Schmidt ves vznemirjen opazuje, kako se bodoča proizvodnja nafte Velika Britanija oddaljuje od enotne strategije Zahoda pred pariskim decembrskim konferenco, industrijskih in surovinskih dežel. Tudi sosednja Norveška zapušča zahodno skupino ter se kot novi naftni velikaš približuje organizaciji OPEC. Jamani že pozdravlja pristop Norveške v to organizacijo.

Bonn gradi se največ upanja ravno na zmernem pomirjevalcu Jamaniju, ki je nedavno na Dunaju bistveno pripomogel k temu, da je OPEC nafto podražil le za 10 odstotkov. V Bonnu je zdaj Jamani zagotovil, da bo poskrbel, da v letu 1976 ne bo sledila nobena dodatna podražitev nafte. Prav tako ne bo OPEC podprl ustanavljanja surovinskih kartelov, zagotavlja Jamani.

Saudski naftni minister pa svari Bonn in Zahod, da ostaja arabska nafta še naprej politično orožje za boj Palestincev ter da lahko Zahod pričakuje nemoten oskrbo z nafto le, če bo Izrael prisilil, da zapusti okupirana območja po junjski vojni 1967. Edino mir na Bliznjem vzhodu in zagotovljene pravice pa

lestinskim beguncem lahko jamčijo redno dobavo nafte iz arabskih dežel.

Saudski Arabija je daleč največji dobavitelj nafte za ZRN, ki je hkrati tudi največji zahodnoevropski kupec »tekočega zlata«. Naftni kapital se sicer delno že steka nazaj na Zahod, zadnje čase pa vse manj v evropske in

HELMUT SCHMIDT: Težave s »tekočim zlatom«

vse več v ameriške družbe. Okrevani dolar spet zavzema po oceni zahodnonemških bančnikov svojo nekdanjo

vlogo, naftne dežele pa trenutno manj zaupajo zahodnoevropskemu gospodarstvu, ki tiči v najhujši krizi po vojni. Bonn tudi zato snubi arabski naftni kapital in si dovoli marsikakšno grobo besedo, na katero bi sicer zelo živčno reagiral. Jamani opozarja industrijske dežele, da morajo z več napora pomagati pri industrializaciji naftnih dežel in drugih, da bi čimprej lahko prešli na enakopravnejše gospodarske odnose. Ze zato se Saudski Arabija zavzema za ohranitev zdravega zahodnega gospodarstva, poudarja Jamani.

V Bonnu tudi dozoreva spoznanje, da naftne multinacionalne družbe ne bodo več mogle zadovoljivo reševati vse težje vprašanja redne oskrbe ZRN z nafto ter da si mora zahodnonemška industrija sama najti poti do te surovine. Zato daje vodilni zahodnonemški naftni koncern v EBA pobudo, naj bi industrija ustanovila naftni konzorcij, ki bi lahko v imenu ZRN sklepala aranžmaje z naftnimi deželami, kot to same želijo. Najbolj krčevite zagovornice proste trgovine na tem področju se tako pod pritiskom novih dežel te prilagaja zahtevam naftnih držav, ki hočejo iz naftnih poslov izriniti multinacionalne družbe ter na meddržavni ravni reševati odprta vprašanja. Seveda pa bo to še mučen in dolgotrajen proces za to deželo, saj imajo vodilni zahodni multinacionalni koncerni v rokah večji del trgovine z nafto in lahko kaj hitro in uspešno kljubujejo posegom države (Bonna) na to področje.

ANTON RUPNIK

BERITE

PRIMORSKI DNEVNIK

Več kot zmeda kriterijev

Za tiste, ki ljubijo z rahlo roko zarisane politične vinjete, se je absurd letos dopolnil: letošnji Nobelov nagrada za mir (nagrada, ki jo je splošno izmišljen dinamita), naj dobi človek, ki slovi kot oče sovjetske vodilne bombe. Takšen je sklep norveškega Nobelovega odbora, ki je nagrado za mir za leto 1975 podelil sovjetskemu akademiku Saharovu, pri čemer pa absurd te podelitve še zdaleč ni samo v tej igri usode, ki je sklenila, naj nagrada očeta dinamita dobi oče vodilne bombe.

Absurd je mnogo globlji in mnogo bolj trdovraten, skriva pa se v očitnem pomanjkanju pravih kriterijev za podeljevanje nagrade; v očitnem monopoli tistih, ki nagrado podeljujejo, saj si lahko privoščijo, da nekaj let nastavlajo gluha ušesa pripombam svetovne demokracije javnosti, nenehno nezadovoljne z načinom izbiranja nagradencev; in tudi v očitnem podleganju članov norveškega Nobelovega odbora dnevnim, pritličnim političnim potrebam.

Trditelj, da je imel Nobelov odbor (tudi letos nesrečno roko pri izbiri Nobelovega nagradenca, bi bilo spričo tega — mlo povedano — navno; nesrečno roko je imel ta odbor v zadnjih letih tolikokrat, da je v tej »nesrečni brez težav« moč zaslediti ne samo navadno pomanjkanje kriterijev, marveč še kaj več: sistem. Kajti izbor, ki je prinesel na površje Saharova, očitno prica o nečem: o tem, da norveški člani odbora še vedno mislijo, da je vseh nesreč tega sveta kriv komunizem in da je treba zato nagraditi tiste, ki po tem komunizmu najbolj glasno — kako učinkovito, po vsej priliki ni pomembno — mlajajo.

Pri čemer naj takoj pomenimo, da nas vsem kot borec za tako imenovane politične akademik Andrej Saharov, ki slovi predne svobodomne v SZ, na tem mestu ne zanima kot človek, ki velja za nekakšnega vodjo notranje opozicije sovjetskemu režimu. Absurd okoli njegove izvolitve — in na ta absurd so opozorili že drugi komentatorji — je v dejstvu, da je Saharov pri podelitvi letošnje nagrade »ekomonal s finskim predsednikom Kekkonom. In v tekmovalstvu s človekom, ki je bil gostitelj helsinkiške konference, konference, ki je — ob vseh pomanjkljivostih, ki jih nihče ne skriva — le zarisala sliko Evrope, ki naj bi bila nasprotje Evrope iz let hladne vojne, v tekmovalstvu s

Kekkonom torej je letošnji Nobelov nagrada za mir dobil človek, ki mu moralo lahko priznava osebno pokornost in moralno trdnost, ki pa je bil konec koncev eden od tistih, ki so tej konferenci nasprotovali, češ da prinasa lažen mir in lažno popuščanje. Pri čemer velja povedati, da je bilo glas Saharova prav čudno slišati v skladnem zboru tistih desničarskih sil, ki so zadnja leta ukrenile vse — in še ukrepaajo — da bi se proces normalizacije in popuščanja napetosti v Evropi zaustavili, da bi barikade hladne vojne Evropo še vedno delile na dvoje — in da bi evropska desnica za temi barikadami ubranila stari svet svojih političnih in siceršnjih privilegijev.

Med imeni, ki so se doslej znašala na spisku Nobelovih nagradencev, je dolga vrsta takšnih, katerih prispevek miru je zgledovina že lahko verificirala. Kako bo verificirala v tem kontekstu prispevek, ki ga je dal svetovnemu miru Saharov? In kako bo verificirala ravnanje članov norveškega Nobelovega odbora, katerega odločitev bi morala biti anticipacija te verifikacije? Kajti o teži, o vrednosti tega prispevka bo konec koncev je odločal najstrožji in najbolj dosledni cenzor — zgodovina. Če se norveški odborniki ne ozirajo nanjo, če podlegajo dnevnim političnim potrebam in svoji slepoti, potem to škodi njihovu ugledu; na žalost pa tudi ugledu, ki si ga je Nobelova nagrada v desetletjih, ko je bil mir največje aspiracije ljudi vsega sveta, upravičeno pridobila. In tega ugleda ne bi smeli zapravljati. Zato velja še enkrat povedati: ni prav, če tako pomembno nagrado podeljuje tako ozek krog ljudi (včasih svetovni javnosti v brki) in še manj je prav, če ta ozek krog ljudi misli, da je komunizem tisti, ki je počelo vsega hudega na tem svetu.

Pri čemer je treba ob letošnji podelitvi Nobelove nagrade za mir ugotoviti tudi nekaj zelo razveseljevalnega: da sklep norveškega odbora niso grajal samo v Moskvi, v krogih evropske in svetovne levice, marveč jo je kritiziral celo tisk meščanski, vendar demokratični tisk Zahoda, ki si sicer ne more kaj, da se ne bi namuznil, kadarkoli kdo »Rušom osle pokaže«. Kar pomeni, da mir še vedno ni stvar, s katero bi kdo lahko nekamano špekuliral.

MARJAN SEDMAK

Vojna napoved pornografiji

Ustvarjalnost naj bi ne bila nikdar utesnjena in cenzura velja za pritlikavo državo, ki po zahodnih merilih ne sodijo v »svobodni svet«. Francoski filmski ustvarjalci so se v preteklosti otepli s težavami, če so se lotevali nedotakljivih tem (na primer alžirske vojne ali medvojnega kolaboracijskega ali če so v filmih prikazali preveč golote. Zato je bil lanski sklep o ukinitvi filmske cenzure »liberalen in splošno sprejet«, kot je dejal predsednik republike Giscard. Toda Francozi niso bili enotni in ustvarjalno svobodni so zlorabili to dejstvo, polnoma neznanji ljudje, ki so v letu dni prevzeli v svojo roko 60 odstotkov filmske proizvodnje. Gre za producente in režiserje pornografskih filmov.

Takšne filme z zelo spodobudnimi naslovi in še bolj kočljivo vsebino je v letu dni videlo petindvajset milijonov Francozov, med njimi pa ne vsi iz radovednosti ali na lastno željo. V veliki množici, kjer je mogoča izbira, so pornografski filmi na sporedu v posebnih ali stalnih dvoranah (prav tako tikim. karatelski filmi). Težave so na podeželju, kjer je navada, da dve dvorani izmed treh zasede pornografija. Zato se je predsednik Giscard odločil zaustaviti val pornografije in nasilja na filmskem platnu, kajti »liberalizacija ne sme voditi v veleprodajno nasilje in izpričnosti, ki jo narekuje edinoletno iskanje dobičkov. Vlada in filmski delavci so dobili poziv predsednika re-

publike, naj najdejo pot, po kateri bi ločili zrno od plev. Filmom vzeli dotacijo in jih posebej obdavčili, prepovedali so tudi slikovno reklamno zanje. Toda to ni nič zaleglo. Po novem bodo takšni filmi »deležni« dodatnega 33-odstotnega prometnega davka, producenti bodo morali plačati 75.000 do 150.000 frankov takse, posebej pa bodo obdavčene dvorane, v katerih bodo predvajali več kot pet odstotkov filmov pornografske ali nasilne vsebine.

Giscardovo vojno napoved pornografije in nasilja na filmskem platnu so tokrat pozdravili z vseh strani. Prav je prišla desničarskim puristom, ki kot županji v svojih mestih prepovedujejo takšne filme, prav je pri-

šla tudi socialističnemu voditelju Francoisu Mitterrandu, ki se zavzema za to, da bi tudi vaščani in tržani »Ze prej so pornografskim imeli pravico do dobrega filmskega sporeda. Prav je prišla tudi komunistom, saj je član CK KPF Roland Réloy na nedavnem prazniku »Humanite« ožigosal »mamilu in pornografijo kot velokapitalistični dodatni vir dobičkov, sredstvo za zavajanje mladine in alibi za protimladinske kampanje«.

Predsednik republike je že dal vedeti, da »ustvarjalceve pornografije nikakor ni mogoče imeti za Baude-laire ali Flauberte in da »Lizalka« in »Pornofurije« ne bodo tako krivično preganjali kot »Cvetje zla« ali »Gospo Bovaryjevo«. Časi so se spremenili in res so nekoč škandalozne stvari danes klasične, toda sodniki in davkarji ne bodo imeli težav, ko bodo preganjali pornografe.

Vendarje, kako uporabiti škarje, kadar se bo pred cenzorji znašel splošno priznan umetnik? »Pornografija je erotika drugega«, je dejal Alain Robbe-Grillet, ko so ga obtožili ovzkostnosti. Bržkone ne gre za to. Z novimi ukrepi naj bi samo potisnili pornografijo in nasilje v nekakšen filmski geto, pravi ustvarjalec pa dal vedeti, naj se odslej le povedujejo po možnosti z manj krvi in golote.

STANE IVANČ

Okence v svet

Zapis iz Južne Rodezije

Najbolj dolgočasna prestolnica

Salisbury, mesto, ki so mu upravitelji vzeli srce in dušo

Iz Johannesburga, največjega mesta afriškega juga, pridete v metropolo rasistične Rodezije v skromnih 80 minutah, če se odločite, da izvečete iz žepa še deset randov (rand je južnoafriški denar in je po prosti oceni vreden okoli 22 dinarjev). Rodezijska zrakoplovna družba ima le polet v svojem edinem reaktivcu tipa »boeing 720« za luksuzno vožnjo, ki jo posebej zaračunava k že prej kupljeni karti. Če niste pripravljeni plačati nadežne datatka, vas čaka dva in polurni valjanje po nebu v dosluženih štirimotornikih, ki bi v primerjavi s hitrejšimi in modernimi »jetji« prej sodili v muzej kot na zletno stezo.

Debelušne stewardese v kratkih vijoličnih krilih vam razdelijo vprašalnike, ki jih morate izpolniti in jih oddati obmejnemu policajcu na letališču, ter letak z naslovom »Dobrodošli v Rodezijo«. Ta vas pouči, da je v državo, ki ji načeljuje premier Ian Smith, prepovedano prinesiti živali, poljedeljske proizvode, zdravila, strelno orožje in eksploziv, sveže meso ter neormalne ali pohujšljive publikacije. Sopotnik poleg mene si radovedno ogleduje moj rdeči potni list, iz katerega prepisujem podatke za vprašalnik, in se živahno zanima, kako mi je uspelo priti v Rodezijo? Uslužbenec v nekem ministrstvu je, ponuja mi potnično in svojo pomembno pomoč, če bi kaj potreboval. Ko ga vprašam, koliko prebivalcev je v Salisburyju, po-

»Osemdeset tisoč Evropejcev (kar pomeni belih) in okoli pol milijona Afričanov (to je črnih).«

Zakaj naštevate Evropejce in Afričane posebej? Navno vprašam. On se začudi: »Kakšno vprašanje? No, če bi vedeli... Samo zato.«

Nemara veste, koliko ljudi živi v Rodeziji? — Sprušujem naprej. »Seveda. Okoli 275 tisoč Evropejcev in okoli 6 milijonov Afričanov,« pravi on.

Imajo črni, kot jih imenujete, volilno pravico? se delam nevednega. »Ne, nimajo,« odgovarja uslužbenec in me pogleduje spod čela. — Je kak minister črna? vrtam naprej.

To je bilo pa že preveč. Vi, ki živite za »železno zaveso«, nas sploh ne razumete. Prosim poiscite me v ponedeljek, koristne nasvete vam bom dal in organiziral za vas sestanke z osebnostmi, ki vam bodo vse lepo

razložile! Jasno vam mora biti, da naša politika ločeno obravnava razvoj Evropejcev in obarvanih. Drugeče ne gre...«

Ze tedaj sem vedel, da bom ponujeno posetnico za zmeraj pozabil, saj je dokaz o razliki v barvi kože v Rodeziji lahko najti na vsakem koraku: na uličnih napisih, ki prepovedujejo vstop ali prehod »nebelim«, v časopisnih člankih, razpravah na radiu in televiziji, v ločenih četrtih za belce in tiste, z drugačno barvo kože, in tako naprej v nedogled.

Belcev pa ni

Letališče v Salisburyju. Potniki čakajo v vrsti pred mejno pregrado. Tisti, ki so stali za mano, so gotovo preklihi slabo izbiro, ker me je »policaj« v safari obleki s kritičnimi hlačami v primeri z drugimi zadržal kar dobrih dvest minut več. Strogo je polskopal povratno letalsko vozovnico, preveril, če bom ostal natanko toliko dni, kot so mi odobrili, potem pa je raztrgal prej izpolnjeni formular in na podlagi podatkov iz potnega lista sestavlil novega. Po rutinskem pregledu v zajetni, zdeleni knjigi, kjer so vpisane rodezijske režimu nenaklonjene osebe, sem moral podpisati izjavo, da ne bom niti za minuto podaljšal svojega bivanja. »Čez šest dni se morate brezopogojno javiti na letališču v Bulawayu, sicer boste imeli opravka z našo poli-

cijo,« me je prav nič gostoljubno počul policaj z rdečimi brki in mrkega pogleda. Bulaway je drugo največje mesto v Rodeziji, oddaljeno od prestolnice 441 kilometrov.

Sobotni večer v Salisburyju. Glavne ulice, po katerih se sprehajam, so zapuščene. Vse živo se je zavleklo v hiše. Samo tu in tam se pojavijo osamljen pešec, prazen taksi ali stražnik, ki pomembno koraka in s pogledom premeri vsakogar.

»To je najbolj dolgočasno mesto, v katerem sem kdaj delal,« mi pravi barman v hotelu Meikles, po rodu Italijan, sicer pa potepuh, ki je prekril svet podolgem in počez. »Osamljeni tujci, kot ste vi, po kratkem sprehodu skozi središče mesta nimajo druge izbire, kot da sedijo v bar in ubijajo čase.«

Ob vzhodu v bar je opozorilo: »Osebam, mlajšim od 21 let, vstop ni dovoljen.«

Ob strani je televizor. V Rodeziji imajo v primeri z Južno Afriko, ki je uvedla televizijo šele maja letos, črno-beli program že dolgo. Na sporedu je kviz: oddaja je monotona, vprašanja so lahka, na koncu pa zmagovalcem dobi 1.090 rodezijskih dolarjev. To je precejšnja vsota, saj je rodezijski dolar močnejši od ameriškega (menjava je 1:2) Kviz je, tako pravijo, najpogostejša domača oddaja. Iz studija v Salisburyju prenašajo poročila, športne prenose in kdaj pa kdaj glasbene vložke, sicer pa je šesturni spored sestavljen iz uvoženih nadaljevanj, in filmov, predvsem ameriških.

Razmišljam, kaj bi bilo, če bi se po spletu najbolj čudnih okoliščin kritični kviz pojavil na naših ekranih. Kritiki bi ga ssekajali na koščke, očitali bi mu praznino in popolno neduhovitost, tako da bi režiser moral na vrat nas pobeigniti in opustiti misel, da bi še kdaj opravljal delo, od katerega njegov rodezijski kolega lepo lagodno živi in se ponosno podpisuje v glavi oddaje.

Salisbury, ki je dobil ime po markizu Robertu Arthurju Thabotu Gascoyne — Cecilu Salisburyju, britanskega predsednika vlade na prelomu stoletja (pod njegovo vlado je bila kolonizirana Zimbabve — Rodezija), je razmeroma mlado mesto. Na zemljevidih je označen od septembra leta 1890. Novejša mestna četrti so graditelji načrtovali za več kot dva milijona ljudi. Oblast je pričakovala priliv belcev z vseh celin, ki bi morali za politični tako imenovani »rasni primanjkljaj«, saj bi jih pritegnila široka izbirna polkicev in dober zaslužek. Do godiki pa kažejo, da so poborniki apartheida šteti dnevi. Tako pričakovani priliv belcev je zaradi tega neznaten. V vodilnih dnevnikih v Salisburyju so številni oglašili, ki ponujajo zaposlitev v izrednih pogojih — seveda za belce. Za črne so »zagotovili« polkici v najslabše plačanih kategorijah.

Dežela »srečnih črnih ljudi«

Rodezija, ki meji na Južno Afriko, črnski državi Botsvano in Zambiji

srce fotograf in pripovedoval anekdoto, ki ima korenine kdove kje, v Rodeziji pa je našla plodna tla: Črni učitelj beži iz Salisburyja čez mejo. Beli znanec ga vpraša, zakaj odhaja. »Ali niste slišali,« odgovarja črni učitelj, »Smith je ukazal, naj potolčijo vse črnce in bele krojačke.« »Zakaj, zaboga bele krojačke,« se čudi belec. »Zato tudi bežim, prijatelj, ker se nihče ne čudi zaradi črncev.«

Velike cenzorske škarje

Čeprav je opozoril »za belce« in »za črnce« v Rodeziji veliko manj kot v Južni Afriki, se takoj vidi, da v lokalnih v središču mesta ni črncev, ki bi vstopili in popili pijačo, kaj šele sedli in naročili hrano. Nekaterim lastnikom, ki so hoteli več zaslužiti in so kamizali na obe oči, so oblasti hitro vzele obrt, in to na podlagi prijave »presenečenih« belcev, ki niso mogli razumeti, kako jih lahko enačijo z Afričani. Drugo pa je seveda, če jim strežijo črni natakarji, saj belih za to posel preprosto ni.

Rodezija je, o tem se boste prepričali, če boste brali njihove časopise, na primer, »The Rhodesia Herald«, ki izhaja od leta 1891, država z najboljšim puritanskim moralom. Cenzura budno spremlja vse, kar pride čez mejo; na indeksu so filmi, knjige, časopisi, plošče. Tisto pa, kar dovoli, uravnava s prepovedmi (film Dillinger npr. ni dovoljen mladim pod 18 leti itd.).

Cenzorji so na primer zrezali »Lunicele« (to je list študentov v Salisburyju), v katerem je izšlo nekaj člankov o rasnem razlikovanju. Priljubljeno čtivo so pisma bralcev uredništvu časnikov. Pod naslovom »Smeti na TV ekranu« neka bralka iz Salisburyja protestira proti serijam, kot so Daltonovi in zatrujejo, da so vsi častni Rodezijski bolni, ko zagledajo take smeti. Drugi bralci spet, prav tako iz Salisburyja, zahteva, naj bodo cenzorji bolj strogi do zdravnikov, ki skrivaj »celo petnajstletnim deklicam brez sramu in kompleksa dajejo prepovedane kontracepcijske tablete«.

Kdove, kolikokrat se je že naš potopisek na lastne oči prepričal, da se podoba mesta močno razlikuje od tiste olepane in umite, ki mu jo pred prihodom naslikajo avtorji turističnih reklamnih prospektov. Za Salisbury bi rekel, da je mesto, ki so mu njegovi upravitelji vzeli srce in dušo.

Pero Zlatar

Smrečica na Bernardinu

Klobasa, štruca kruha in liter vina — 1.100 postelj do 1. maja — Vse praktično razprodane — Plaža zastoj v vsakogar — Cerkveni stolp se je nagnil

PORTOROŽ, oktobra — Visoka, z belo-modro-rdečimi trakovi okrašena smrečica nad hotelom Pristan, ki stoji tik ob in na morju, vse slovenski obali oznanja, da je največje hotelsko naselje pri nas pod streho. V prvem nadstropju osrednje restavracije je likof. Kakih 800 delavcev, načrtovalcev in organizatorjev se veseli prve Bernardinove zmage.

Kot vsakdo ima tudi Bernardinov gradbeni likof manjšo lepoto napaka, zakaj največji med njegovimi hoteli — Emona (Pečina ali Cliff) — še ni pognal iz zemlje, in sicer sprčo vrste zapletov, ki so narekovali posebno temeljenje — 66 pilotov. Na dan likofa v h te bilo zabetoniranih 60, vsak čas pa pride na vrsto še preostalihih (široki so 1,25 do 1,50 metra in po 9 metrov globoki). Okrog njih, vrtanja v škriljce, vec, novih načrtov za ta in druge hotelske hiše, sprčo pomanjkanja rebrastega železa, srečno-srečnih vikendov, preseljevanja starih naseljenecv ipd., je bilo doslej že toliko hude krivi in zapletov, da bi čisto navaden občan zlahka napisal krminalno z naslovom »B« ali »BBB« (Bernardinova birokratska bomba) ipd.

Ob stebri največje bodoče hotelske kuhinje, iz katere je lep razgled na jesensko vzvalovano morje, sedi: dela vec s štruco belega kruha v desnici in s kranjsko klobaso v levici. Pred seboj na tleh ima z opeko podprt liter vina...

Prvi hotel ob morju

»Mi smo prvi in prvi gost je Bernardina,« pravi Marjan Primožič, šef ljubljanskega Gradisa, ki je opravil levi delež pod smrečico, nad hotelom Pristan in sosednjimi

hotelskimi ter drugimi objekti. »To je prvi hotel oziroma hotelsko naselje pri nas, ki stoji tik ob morju, pa tudi na njem,« pravi. Hotel Pristan namreč oklepa bodoči zaliv s pristaniščem za jahte, jadrnice in čolne.

Celotno hotelsko naselje obsega vrsto arhitektonsko izredno uspešnih zgradb, hiš in hišic z dvema ducatoma trgovskih in gostinskih lokali. Posebej zanimiv je bar, ki se je vrnil v stare oboke v podpornem obcestnem zidu med Portorožem in Piranom. In — Bernardin se zgradi v rekordnem času devetih mesecev, in sicer od januarja do oktobra.

Koordinator vseh del dipl. inž. Silvo Erjavec pravi, da so na vsaka dva dni (stroji niso utihli niti ponoči), zabetonirali po enega izmed 60 pilotov za hotel Emona (500 postelj), medtem ko bodo zdaj (mariborski Gradis) gradili ta hotel do 12 ur na dan, tako da bo pod streho do marca.

Medtem se je nekaj zaradi starosti, morda pa tudi zaradi miniranja terena vidno nagnil cerkveni stolp — Bernardina — in sicer proti morju, tako da se zdaj, kot znameniti stolp v Pizi. Zaradi tega ga bodo morali vsak čas okrečiti ali strokovno povedano sanirati, da se ne bo podrl na naselje pod seboj

»Mesec gozdov« v Makedoniji

SKOPIJE, 15. okt. — Danes je prišel v SR Makedonijo, 15. zapored, mesec gozdov. V tem obdobju je predvideno gozdogojanje kakih 600 hektarjev zapuščene goščade, v programu pa je tudi ureditev in posejevanje šolskih in tovarniških dvorišč in krajev, znanih iz NOB.

Dubrovnik brez železnice?

DUBROVNIK, 15. okt. — Dubrovnik potrebuje normalno železniško progo od Capljine do Dubrovnika, je sklenila skupščina občine Dubrovnik. Po predlagani ukinitvi ožkotirne železnice na tej progi, je občina opravila vrsto ekonomskih analiz poslovanja pri stanšišča in železniške proge in ugotovila, da nobena alternativa rešitev prometa ne ustreza potrebam, saj obstoji nevarnost, da bo dubrovniško pristanišče od rezano od naravnega zaledja. Dubrovniško pristanišče je primerno za promet do milijona ton letno, minimalna rentabilnost pa je v prometu okoli 600.000 ton.

Bela štoklja v Sloveniji

Kakor že nekaj let nazaj, tako je tudi letos kusto-diat za ornitologijo Prirodoslovnega muzeja Slovenije v Ljubljani obročal mlade bele štoklje v Prekmurju in okolici. Obiskali smo 150 krajev, kjer štoklje gnezdi, oziroma naj bi gnezdi. V 77 krajih nanje nismo našli, v drugih krajih pa smo našli 73 gnezd, od tega je 49 polnih. V zasedenih gnezdih smo našli kakih 115 mladičev. Vendar nekatera gnezda (na električnih drogih in na izredno visokih ter nepristopnih strelah) nismo mogli ugotoviti točnega števila mladičev. Zato ugotovljenemu številu lahko dodamo vsaj še 20 in tako dobimo skupaj 135 mladičev.

Po naši presoji smo obiskali približno 90 odstotkov terena ter zato še povišajmo to število in dobimo skupaj 149 mladičev, ki naj bi bili v Prekmurju. Če primerjamo lanske ugotovitve, vidimo, da se je število mladičev zmanjšalo za okoli 50. Naredimo primerjavo in vzemimo podatek iz enciklopedije, ki navaja, da se je leta 1965 izvalilo v Sloveniji kar 450 mladih belih štokelj, pa naš približni podatek iz leta 1974, ki omenja le okoli 200 mladih belih štokelj, in pa letosnji, ki je še za 50 manjši: Ob teh številkah se moramo res zamisliti, kaj moramo ukreniti, če hočemo zavreti tako hitro upadanje bele štoklje v Sloveniji.

Večina gnezd je na dimnikih. Na električnih drogih jih je manj, ker so jih ponekod zmetali na tla, baje zaradi motnje. Vendar podatki kažejo, da metanje gnezd z električnih drogov ni bilo usodno. Neračunljivo pa nam je to, da so letos nekatera gnezda na dimnikih, ki so prejšnja leta bila polna, prazna. Naj omenimo kot primer le Rače, Noršince pri Murki, Soboti in Krog. Število mladičev je nihalo od 1 do 4, največkrat jih je bilo 3, v Polani pa smo našli v gnezdu kar 5 odraslih mladičev.

Kaj menimo o prihodnosti lepe ptice? Upadanje števila belih štokelj je veliko in se najbrž ne more ustaviti. Lanko pa bi ga vsaj omlili.

Prvi problem je hrana. Kolikor hrane ni, je povsem razumljivo, da tudi štoklja ni, oziroma jih je manj. Domačini so nam velikokrat povedali, da sta stari štoklja enega ali več mladičev vrgli iz gnezda. Zelo verjetno, da ravno zaradi pomanjkanja hrane. Glede na to, da si človek prilaga čedalje večje površine zemlje, da izsušijo močvirne predele in jih spreminja v plodne površine, oziroma v druge uporabne površine, ne moremo veliko storiti, oziroma nič. Lahko pa pomagamo na drug način. Od domačinov smo izvedeli, da se štoklja na gnezdu pogosto pretepa — namreč: en par je že zasedel gnezdo, nakar prileti vsiljivec. Pride do krvavih bojov, v katerih naraščaj proda, ker ga med bojem štoklja mečejo na tla. Če bi tej stvari posvetili več pozornosti in naredili primerno ogrado na sosedni strani (lep primer so Vaso, Gederovci, Turnišče), bi tako rešili marsikatero gnezdo, oziroma omogočili gnezdenje še drugim parom.

IVO BOŽIČ

PRVA IN ZADNJA NA DOLENJSKEM — Leta 1972 se je tale bela štoklja skušala pogumno udarčiti v Grosupljem, vendar so ji domačini razdrili gnezdo, zato se ni več vrnila. Foto: I. B.

BEograd — KRANJSKA GORA, oktobra — Iz preteklega koledarskega in družbenopolitičnega tedna smo si lahko zapisali — na lovu za temami, ki jih včasih jemljemo na muho kot ptice v letu — nekaj dogodkov, povezanih z našim življenjem in našim poklicem, o katerem marsikdo (v dobronamerni zmoti ali pa tudi iz ironije) govori kot o »sedmi sili«; prav ta »sila« je o sebi nekaj več spregovorila na 14. skupščini Zveze novinarjev Jugoslavije. Med skupščino, ki je bila v Kranjski gori od 9. do 11. oktobra, nam je bilo lepo, prva dva dneva rahlo do zmerno oblačno, zadnji dan pa je prelepa pobočja bližnjih gor pobelil sneg. Javnost je dobivala redna poročila s tega pomembnega časnikarskega zborovanja; s tem so se ukvarjali mnogi dopisniki, katerih do bri in manj dobri seji so sedeli na skupščini ter tam bolj ali manj uspešno debatirali, tako da je moral Kompas kot eden izmed organizatorjev skupščine pred govorniški oder postaviti opozorilo, napisano z velikimi črkami: »Diskutirajte kratko in jedrnat!«...

Iz preteklega koledarskega in življenjskega tedna je to samo začetek prvega nepomembnega zapisa, čeprav čisto kronološko ta zapis ni prvi, ker je avtor pričujočega sestavka pred tem in on napisal že v Beogradu — v zvezi s tem, ki jo obravnavamo: da časnikarstvo ni in ne bo »sedma sila«, saj to tudi ne bo biti.

Prvi zapis: o popularnem novinarju

Prejšnji teden, v tistih še sončnih oktobrskih dneh pred ohladitvijo, sem se v Beogradu »vpenjal« na najvišjo stavbo na Balkanu, palačo Beograd, od koder vsako jutro po studiju B, najbolj poslušani radijski postaji v Beogradu, oddajajo jutranje pozdrave občanom, od koder z javnostjo komunicira najbolj priljubljeni tukajšnji novinar Djoko Vještica (Čarovnica).

Tistega oktobrskega jutra je po studiju B, rekel pesnik Dušan Radovič: Dobro jutro, Beograd! Včeraj je vzvzletel in urni zadnji sončni dan v oktobru. Nova beogradska toplarna se s svojim dimnikom, pod katerim je ravnokar prvič zagorelo, prižgala svečo... Toda v resnici je vse eno, kaj se je zgodilo včeraj, prava reč, čeravno je treba že zaradi nedolžnih otročkov reči, da je mraz: mnogi radiatori so mrzli kot cevi pušk. Beograd, dobro jutro! Danes jutraj je na ulicah velik vrvež: nekateri gredo

delat, drugi gredo na delo. Na cestah so avtomobili, tepci prehitujejo idiole, ker nekaterim kretenom ne delajo za vorne luči. Najbolje, da se obrnete na svojega angela varuha Djoka Vještica (Čarovnica), da vas bo zavaroval pred vsemi vašimi sovražniki... »

Nato je nastopil dežurni popularni novinar te najbolj poslušane oddaje »Beogradska razglednica«: »Dobro jutro, dragi poslušalci, pozdravljaj vas dežurni novinar studija B Djoko Vještica (Čarovnica). Zdaj je točno 7 in 33 minut, malo sem zamudil, ker sem dolgo čakal na zmeraj zasedeno dvigalo te palače, od koder vam govorim iz 23. nadstropja. Sicer pa, kar zadeva vreme in ogrevanje, vam nimam danes jutraj povedati nič lepega: mnoga nova beogradska naselja so v tem hladnem jutru brez ogrevanja. Ljudje zmrzujejo, nam telefonirajo, tako ste slišali prejšnje dni v naši oddaji, so pristojni v beogradskih toplarnah obljubljali mestnemu stanovskemu podjetju, da nam bo toplota, ko bo pritisnil mraz. Zdaj, ko se je skoraj pol Beograda trese od mraza v svojih stanovanjih, pa pristojni nih nikjer. Ne morem jih najti, da bi vam to razložili, prepričan sem, da je tudi njim neprijetno, to se pravi, da bi morala o tem razmisliti konec koncev tudi mestna skupščina in kaj ukreniti... »

Potlej je na vrsti malo glasbe iz studija B, a že se ponovno oglasi Djoko Vještica (Čarovnica), dežurni novinar, in sporoči, da nekaj družin v občini Zvezdara, v Ulici Milan Rakica 45 po požaru, ki je izbruhnil pred tremi meseci, še zmeraj dobesedno stanuje na ulici, pod improviziranimi strehami iz platna in salonita, čeprav je občina obljubila, da bo avgusta in septembra, zdaj pa je oktober, preuredila nekaj pralnic v drugih stanovanjskih in seljih in vselila tih nekaj družin, ki jim je požar upeljal že tako klavno streho nad glavo v bivših barakah. »Zakaj se ta obljuba ni izpolnila, tovariši načelniki?« vpraša dežurni novinar, po radijskem valu pa mu takoj odgovori načelnik za komunale zadeve M Karapandžić, z malce drhtečim glasom: »Da, mi smo obljubili, toda

neleteli smo na druge probleme: nekaj bližnjih stavb, ki imajo sodobna stanovanja ter velike pralnice, se je uprlo in nočejo dati pralnic za začasna stanovanja pogorelem iz Ulice Milana Rakica. Imeli smo težave, ker so se postavili po robu... » odgovarja načelnik. »Čakajte, kako pa to, da se kdo lahko postavi po robu občini, oblasti? Razložite, prosim, kako se jim je to posrečilo, saj so se občani občine že velikokrat postavili po robu, pa vseeno ni bilo nič... » Zaradi njihovega nasprotovanja se je stvar nekoliko zavlekla, vendar obljubim, da bodo pralnice v dveh ali treh dneh preurejene in da bodo brezdomci dobili streho nad glavo,« konča načelnik.

Minilo je nekaj minut in Djoko Vještica (Čarovnica) govori o neki drugi veliki skrbni Beograđanov v Beogradu, pravi, je več kot 200.000 psov, med njimi pa je zelo veliko mladih psov. »Malčki so občutljivi na nevarno in nalezljivo bolezen psov, srebrnih lisic in podlasic, ki ji tukaj pravijo stenečak. Treba jih je pravočasno cepiti, drugače lahko hudo zbolijo, utegnili bi se celo zgoditi, da bi mnogi mladi psi v Beogradu poginili. Cepiva proti tej bolezni pa v Beogradu ni, zakaj tovariši direktor?« sprašuje reporter Djoko Vještica (Čarovnica)? Odgovarja Tanasije Savić, direktor veterinarskega zavoda Beograd: »Da, tovariši Vještica, zares nismo imeli cepiva, zato se veliko Beograđanov boji za svoje ljubljence. Toda že sinoči smo dobili manjšo količino cepiva in danes po dvanajsti urah lahko Beograđani pripeljejo prve mlade pse na cepljenje. Upamo, da bomo v naslednjih nekaj dneh dobili več cepiva, tako da bo problem mnogih Beograđanov in njihovih mladih psov rešen.« To je dobra novica, dragi poslušalci,« meni Vještica, »vendar vas moram spomniti še na nekaj: oktobra je treba cepiti tudi druge pse, povrh pa je oktober mesec, ko lastniki psov plačujejo davek za svojo štirinožno prijatelja. Za navadne pse 100 dinarjev, za take z rodovnikom 200, za luksuzne pse pa 300 dinarjev. Dragi poslušalci, ne pozabite na to!«

Politična reportaža

Zakaj novinarstvo ni sedma sila

„Svoboda tiska je zmeraj budno in vsevidno oko ljudskega duha“

Na valovih palače Beograd se tako o vsakodnevnih, navadnih življenjskih temah pogovarja z Beograđjani novinar Djoko Vještica, mlad človek, ki govori prav sarmantno in o katerem misli mnogo beograjskih gospodinj — da je vsemočen: kakor hitro naletijo na kako krivico, se pritožijo Djoku Vješticu. Djoko Vještica sporoči to naprej, kliče pristojne, jih sprašuje, prenaša kritiko, navezuje neposreden dialog med užaljenim in prizadetim občanom ter pristojnim človekom na občini, v mestnem stanovskem podjetju, toplarni, pri vodovodu, elektrici, distribuciji. Dežurni novinar Djoko Vještica je postal tako popularen (in nepogrešljiv) ravno zaradi takšnih vsakodnevnih tem.

Drugi zapis: o referatih

Po tem zapisu iz palače Beograd o priljubljenem beograjskem novinarju in peščici iz milijona fragmentov, ki razodevajo ustrezne težave in nadloge, vesele in žalostne plati našega življenja, življenja brez zaupnosti in skrivnostnosti, sem prišel v Kranjsko goro na omenjeno skupščino Zveze novinarjev Jugoslavije, kjer so opravili vse v skladu s poslovnikom — stari predsednik Vladimir Djurković je imel referat o doseganju delu zveze novinarjev, novi predsednik zveze novinarjev Jugoslavije (najmlajši na tem položaju v zadnjih 20 letih) Mitja Gorjup pa je imel referat o nekaterih idejnih in političnih vidikih informiranja v samoupravnih praksah. Novi predsednik je v referatu prikazal velike zanimivih, svežih in angažiranih akcentov, ki jih je večina na skupščini toplo pozdravila in sprejela, čeprav je bilo tudi nekaj takih, ki so menili, da so še modrejši od modrosti v referatu novega predsednika, vendar tega kajpak niso omenjali naglas, temveč samo po kulorjih.

»Spoznanje, da novinarstvo v samoupravnih socialistični Jugoslaviji ni in ne more biti sila zase — pa tudi »sedma sila« ne — temveč je sploh lahko kakšna sila edino le, če je soe

la vpeta v borbo jugoslovanskega delavskega razreda in ZKJ za osvoboditev dela in s tem za samoupravno humanizacijo vseh družbenih odnosov pri nas, je danes prevladujoče in zmagovito,« je v začetku svojega referata dejal novi predsednik ZNJ Mitja Gorjup, glavni urednik lista, ki je pred vami.

Ta teza — da novinarstvo ni nikakršna »sedma sila« — zasluži pozornost mnogih, in če bomo o njej kdaj spregovorili malo več, se bomo morali bolj razumeti z mnogimi našimi dragimi bralci, gledalci in dragimi poslušalci. Že sam nastanek fraze o tisku kot »sedmi sili« je zadosti (če tega že sami ne veste podrobneje!) poučen, da bi mu lahko verjeli: bilo je med dvema vojnama, ko je že dišalo po drugi svetovni vojni in ko je na zasedanju Društva narodov v Ženevi imelo prvo besedo 6 držav — sil (ena socialistična, 3 kapitalistične in 2 fašistični). Dvorna Društva narodov je bila prepolna predstavnikov teh držav, še bolj pa novinarjev, in po tistem je eden od novinarjev zapisal, da je bilo novinarstvo poleg šestih sil, nekakšna »sedma sila« na tej konferenci, kar je bilo tako vabljivo, da so marsikje sprejeli...

»Morali bi zgraditi svojo, rečimo ji, jugoslovansko »silo novinarstva«,« je bilo rečeno ob koncu referata na omenjeni novinarski skupščini... »Ta bi morala izraziti ne le svo specifičnost naše politične in profesionalne pozicije, temveč že v resnici povsem novo kvaliteto, ki jo v primerjavi z vsemi znanimi komunikacijskimi sistemi predstavlja samoupravno in neuvrščeno novinarstvo socialistične Jugoslavije... To ni idealiziranje, čeprav sem prepričan, da nekaj idealizma mora biti in je lahko v nas...«

Tretji zapis: o svobodi in o — smrti

Novinarska skupščina v Kranjski gori, referenti, govorniki — novinarji. Vsi poudarjajo, da potrebujemo več angažiranosti, kritičnosti in samokritičnosti, ponavljajo, da je v kritiki pot

reben pogum, če hočemo spoznati in sporočiti resnico, toda brez znanja tudi poguma ni. Eden od razpravljalcev je govoril o tej angažiranosti več jih je govorilo o drugih stvareh, nekaj pa jih je — nadaljujoč pobudo društva novinarjev Hrvaške, da je treba urediti življenjske in delovne razmere novinarjev — obravnavalo znana in resnična dejstva: da je novinarski poklic zahteven, naporen (takoj za poklicem pilota), da novinarji po mednarodnih statistikah umirajo mladi in kar na hitro. Pri nas umirajo povprečno po 42 letu življenja, to je življenje na polovici strani, to je samo pol življenja. Delegat novinarjev iz Makedonije je poleg mnogih drugih govoril o strahu pred smrtjo ki se je zagrizel v novinarski poklic. Novinarji umirajo mladi, mnogo tistih, ki so živi, pa ni ravno zdravih, vneheho smo v strbeh za njihovo usodo. Napor in dirka s časom, živčna napetost med obveznostjo, služiti poklicu in iskati resnico... Kakšen je ta strah v novinarskem poklicu, kako bomo? bolj angažirani, če se bojimo smrti? To vprašanje se je na skupščini neposredno zastavljalo, ravno tako kot potreba: iz novinarstva moramo nometati pangašiste in se mu izogibati, svoj marksistični pogled na svet moramo dokazovati v praksi (»N« dovolj, da poznamo marksizem, saj ga danes poznajo celo duhovniki, temveč je treba kot marksist delovati v praksi,« je dejal eden od razpravljalcev).

Tako, novinarstvo, ki ni »sedma sila«, je ogroženo — zdravstveno vendar to ne pomeni, da vsi mislijo, da so ogroženi, in da vsi živijo v strahu pred infarktom, pred smrtjo. Seveda so tudi taki. To je del resnice ki ji ta poklic poskušajo čimbolje služiti, a ne izločen, temveč kot sestavni del vseh družbenih sil, ki poskušajo služiti napredku in resnici... Ko so govorili o tem kakor tudi o ustvarjanju svobodi za vse ljudi, ne samo za ta ali oni poklic, so gotovo imeli v mislih Marxove besede ki jih je zapisal pred 130 leti: »Upoštevali da se ne morete okoristiti s prednostjo svobode tiska, ne da bi tolerirali njene slabe strani. Ni vrtnice brez trnja... Svoboda tiska je zmeraj budno in vsevidno oko narodovega duha, posebej ljeno zaupanje naroda vase, zgovorna vez, ki družbi posameznika z državo in svetom... Svoboda tiska je brezobzirna izpoved naroda samega sebi, izpoved pa ima, kakor je znano, odrešilno moč. (Svoboda tiska) je duhovno ogledalo, v katerem narod gleda samega sebe, opazovanje samega sebe pa je prvi pogoj modrosti. Je državni duh, ki ga je mogoče prinesiti v vsako bajto, in to čeneje od plina za razsvetljavo. Je vsestranska, vsepriročna, vsevedna. Je idealen svet, ki nenehno izvira iz resničnega sveta in se ponovno življenjsko pretaka vanj kot vse bogatejši duh...«

Vidite, to je svobodni tisk, in ravno zato to ni »sedma sila«.

Zdravko Ilčič

POCITEK V ZELENJU — Kadar ni dela, mine čas v pomenku. Nekateri to izkoristijo za šah ali nogomet, pa tudi kaj za dobro voljo rečejo vmes.

Foto: D. Dragojević

Kočije vztrajajo

Turisti na Bledu se kaj radi popeljejo z njimi okoli jezera, pa tudi v Vintgar in Begunje - Osemnajst fijakarjev

BLED, 15. okt. — »Ko pride gost na Bled, zahteva čolnarja in izvoščka. Za gledališče in kino mu nje je poveljal eden od fijakarjev, ki so čakali na stranke na svojem stalnem prostoru pred Festivalno dvorano. Kdo bi si bil mislil, da bodo blejski fijakarji — leta 1913, ko še ni bilo avtomobila, ki bi požiral kilometre med Lescami in Bledom, jih bilo skupaj z leskimi 35 — toliko let pozneje postali neločljivi del Bleda.

Danes jih je na tem koncu, skupaj z Majakovcem, edini iz Lesc, osemnajst. Med njimi so skoraj sami kmetje in polkmetje. Najstarejši med njimi je 86-letni Kejžarjev France, ki še zmeraj marsikaj postori doma, kočijo za goste pa prevaža že dobrih 60 let. Kejžar se zato tudi najbolj spominja začetka takšnega »turističnega« fijakarstva kot je danes, ki se je porajal hkrati z začetkom turizma na Bledu.

Letos je bila za blejske fijakarje kar obilna bera. Posebno veliko je bilo skupin skih izletov. Turisti, med njimi je največ Nizozemcev in Angležev, se najraje popeljejo okrog jezera, na Grad, v Vintgar, Ribno, tudi v Dračo in Begunje, bolj poredko pa v Kropo ali v Bohinj. Seveda pri tem tujce zanima marsikaj, najbolj pa, kje se dobro in poceni je in plje. Vozniki kočij se seveda potrudijo in odgovarjajo čim bolj izčrpno morejo — večina

od njih zna nemško, če ne gre drugače, si je pač treba pomagati tudi z rokami. Če ne vožen so od lanskega leta le malo poskočile — za vožnjo okrog jezera je treba odšteti 100 dinarjev za polno kočijo. Nemašo pomembno pa je, da imajo približno deset let določene in napisane enotne cene že v začetku sezone; zanje se dogovore s turističnim društvom, potem pa so objavljene v posebnem vodniku.

Se izplača ali ne? Največ voženj imajo takrat, ko je tudi doma največ dela. Zato več kot 50 let »vsega skupaj ne dam za tri milijone.« pravi eden, včasih bi jih morda dala pet, pa lahko povprašate. Prava sezona je že nekaj časa mimo, čisto minila pa še zmeraj ni. Včasih se kdo še hoče popeljati s konjcem. Fijakarji bodo še nekaj časa vztrajali, potem bodo odšli narazen. V maju se bodo spet zbrali Skrbni, da bi fijakarstvo na Bledu vrnilo, resni.

VLASTA FELC

NOGOMET

NA TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM

ODBOJKA

NA EVROPSKEM PRVENSTVU

JUTRI ZAČETEK PRVENSTVA
TUDI V 3. AMATERSKI LIGI

V tej ligi bo igralo osem slovenskih moštev - že v prvem kolu derbi Juventina-Sovodnje - V 2. AL v ospredju zanimanja srečanje med Zarjo in Vesno v Bazovici

3. AMATERSKA LIGA

V nedeljo so startali tudi to prvenstvo, ki je na tržaskem razdeljeno na tri skupine po 11 ekip. Vse naše enajsterice igrajo v P skupini in bodo v nedeljo igrali takole.

Primorci bo gost Ginnastica ki se je lansko leto precej slabo vrstila na končni lestvici. To pa ne sme biti za Trebenče test, kajti Tržačani so se letos prav gotovo ojačili. Ker Primorci starta med favoriti te skupine, je razumljivo, da navijači upajo na prvi točki že v nedeljo.

Union bo igral proti Sampvitu, o katerem govorijo, da je po lanskem neuspehu precej ojačil svoje vrste. Podlajci, seveda, računajo na zmago, vendar bi bili tudi z delitvijo točk zadovoljni.

Kras bo sprejel v goste močno ekipo Domia, ki si je lani za las napravila prestop v višjo ligo. To seveda nekoliko skrbi varovance trenerja Softiča, ki nikakor nečesto razočarati svojih navijačev v krstnem nastopu, saj staro gospe pravi dober začetak, dober konec.

Tudi Brežani bodo igrali doma in sicer bodo gostili ekipo Don Bosca. Ker so »plavi« letos znatno pomladili ekipo in obenem tudi ojačili svoje vrste, mislimo, da bodo v prvem nastopu odnesli obe točki.

V tej skupini nastopa tudi Gaja, vendar bodo »zeleno-rumeni« v prvem kolu počivali.

V nedeljo se bo tudi na Goriškem pričelo prvenstvo tretje nogometne amaterske lige. V N skupini tega prvenstva nastopajo tri slovenske enajsterice, sicer Juventina iz Štandreja, Mladost iz Dobrodobera in Sovodnje. Lanskoletnima ekipama se je letos pridružila še Juventina, ki je izpadla iz druge amaterske lige.

Kakšno so možnosti treh slovenskih ekip v letošnjem prvenstvu?

Iz tega, kar so pokazale v predprvenstvenih tekmah, moramo ugotoviti, da je doberdober Mladost že v zadovoljivi formi, kar je potrjeno na turnirju 30-letnice osvoboditve. Na tem turnirju pa sta Sovodnje in Juventina nekoliko razočarala, še posebno zadnja, čeprav velja omeniti, da je nastopila proti Mladosti v okrnjeni postavi.

V letošnjem prvenstvu bodo slovenske ekipe morale premostiti nemalo težav, če se bodo hotele vzpeti na sam vrh lestvice. Za prestop v višjo ligo pa mislimo, da je še prezgodaj napovedovati, saj dobro vem, da se prvenstvo dolgo in v njem se lahko pojavljajo številna presenečenja.

Zanimivo je, da se bosta dve slovenski ekipi, Juventina in Sovodnje, srečali med seboj že v prvem kolu, medtem ko bo Mladost igrala proti Ederi. Slovenski derbi, ki se bo pričel ob 15. uri na študijskem igrišču, bo vsekakor privabil veliko število gledalcev, saj se že dolgo vrsto let ti ekipi nista srečali v prvenstveni tekmi. Težko je predvideti, kdo bo zmagal, saj se je prav na turnirju v Dobrodoberu izkazalo, da sta si ekipi enakovredni. Glede Mladosti pa moramo reči, da bi ne smela imeti težav z Edero.

P. R.

2. AMATERSKA LIGA

Prejšnji teden je burja ovirala reden potek drugega kola prvenstva. Tokrat pa če se vreme ne bo izboljšalo, izgleda, da bo dež, ki je precej razmnožil nogometne pravonike, odločil o poteku tretjega kola, v katerem bo v ospredju kraški derbi Zarja - Vesna.

Za ta dvoboj vlada tako v Bazovici kot tudi v Križu, veliko zanimanje saj bo veljaven tudi za posvečeno lestvico za tradicionalni pokal Elio, ki ga že tretje leto daruje istoimensko poštveno podjetje. Lestvico vodijo na podlagi izida direktnih dvobojev med enajstericami kraške planote; to so Aurisina, Primorje, Vesna in Zarja. V prejšnjih letih sta pokal osvojili v sezoni 1972-73 Primorje, 1973-74 in 1974-75 Vesna.

Mladinska nogometna enajsterica Primorja

Športno uredništvo Primorskega dnevnika sklicuje vse svoje dopisnike na redni vsakoletni

SESTANEK

ki bo v torek, 21. oktobra v prostorih uredništva Primorskega dnevnika, ob 20. uri.

TENIS

V BARCELONI

Panatta v polfinalu

BARCELONA, 17. — Italijan Adriano Panatta se je uvrstil v polfinale moških posameznikov na mednarodnem teniškem turnirju v Barceloni. V četrtfinalu je premagal Španca Manuela Orantesa s 6:1 in 6:2.

V polfinalu se bo zdaj pomeril s Fillolom (Čile), ki je v četrtfinalu odpravil Romuna Nastaseja s 6:1, 2:6 in 9:7. Ostala polfinalista sta še Borg (Švedska) in Vilas (Argentina).

SMUČANJE

BEOGRAD, 17. — Prihodnje leto bodo imeli v Jugoslaviji tri večje mednarodne smučarske prireditve. 11. januarja bo v Kranjski gori moški slalom, 7. in 8. februarja na Golteh nad Celjem ženski smuk in veleslalom, 5. in 6. marca pa na Jahorini moški smuk in slalom.

AVTOMOBILIZEM

INDIANAPOLIS, 17. — Anglež Brian Redman je drugič zaporedoma osvojil prvo mesto na avtomobilski dirki v Indianapolisu za formulo 5. Redman ima namreč že 74 točk prednosti pred drugouvrščenim Američanom Unserjem. Redman vozi avtomobil znamke lola chevrolet.

Že v prvem dnevu srečanje
med Jugoslavijo in Italijo

Pri dekletih bodo Italijanke v prvem večeru igrale s ČSSR, Jugoslovanke pa z RZN

Že v prvem večeru letošnjega 9. evropskega odbojarskega prvenstva se bosta v Skopju spoprijeli Jugoslavija in Italija. Ta tekma je izredno važna za obe, saj bo imela zmagovalka priložnost, da se uvrsti v finalno tekmo. V tej skupini igrajo še svetovni prvaki Poljaki, ki bi morali biti prvi, in Madžari, ki so objektivno slabši. Če ne bo prišlo do presenečenja, bi morali biti Poljaki prvi, odprto pa je mesto drugega finalista.

Italijanski odbojkarji so prvi premagali Jugoslovane leta 1969 v Gorici. Še enkrat so bili uspešni v tolažilni skupini za uvrstitev od sedmega do dvanajstega mesta, na zadnjem prvenstvu v Bologni. Potem se je spet nagnila tehtnica na »plavo« stran na lanskem turnirju v Kostanci in na letošnjih sredozemskih igrah v Alžiru.

Jugoslovanski odbojkarji so se za letošnje evropsko prvenstvo pripravljali tako, kot se nikoli doslej. Nič ni bilo prepričano slučajnosti in po takih pripravah so vsi reprezentanti izredni optimisti. V štirinajstih dneh, ki so jih odigrali v tej sezoni, so tudi pokazali velik napredek. Poleg tega ne smemo spregledati niti prednosti domače skopske dvorane »Kale«, ki bo nocoj nabito polna in bodo tako tudi domači navijači pripravili pravo vzdušje. Prav zaradi tega je, po našem mnenju, Jugoslavija favorit za drugega finalista, te skupine.

Jugoslovanke, ki igrajo na Reki, čaka v prvem večeru najslabši nasprotnik te skupine Zahodna Nemčija. Glede na velike ambicije, ki jih imajo mlade »plave« odbojkarice, jim ta ovira ne bi smela povzročati velikih težav. Ta tekma bi morala biti le dobro »ogrevanje« pred naslednjima spopadoma z Vzhodno Nemčijo in Madžarsko.

Igralke Italije bodo že v prvi tekmi neletele na nepremagljivo oviro pri reprezentantkah Češkoslovanske. Po tistem, kar so pokazale v torku v Gorici, varovance trenerja Bellagambija ne bodo mogle doseči kaj več kot poraz.

V finalni del prvenstva bi se morale v moški konkurenci prebiti naslednje reprezentance:

SKOPJE:

Poljska in Jugoslavija

SUBOTICA:

SZ in Vzhodna Nemčija

KRALJEVO:

Češkoslovanska in Romunija

Ostale države bi morale igrati v tolažilni skupini: Madžarska, Italija, Francija, Bolgarija, Belgija in Nizozemska.

Drevi so na sporedu naslednje tekme:

SKOPJE:

Madžarska — Poljska

Jugoslavija — Italija

SUBOTICA:

Vzhodna Nemčija — Francija

Bolgarija — SZ

KRALJEVO:

Češkoslovanska — Belgija

Romunija — Nizozemska

ŽENSKES

REKA:

Zahodna Nemčija — Jugoslavija

Madžarska — Vzhodna Nemčija

BANJALUKA:

Nizozemska — Bolgarija

SZ — Romunija

NEGOTIN:

Poljska — Belgija

Češkoslovanska — Italija

V ženski konkurenci so kandidati za veliki finale: Vzhodna Nemčija, Jugoslavija ali Madžarska, SZ, Bolgarija, Poljska in Češkoslovanska.

Barve jugoslovanske in italijanske moške reprezentance bodo branili naslednji odbojkarji:

JUGOSLAVIJA: Gvozdenović, Lukac, Grbić, Borić, Jelić, Vračarić, Matijašević, Dobrić, Elezović, Lozančić, Bošnjak in Bogovski.

ITALIJA: Nannini, Montorsi, Mar-

stanović

SYDNEY, 17. — Po dolgi bolezn

je v Sydneyu umrl Frank Guthrie, trener avstralske olimpijske plavalne reprezentance. Star je bil 52 let.

BOLOGNA, 17. — V starosti 34 let

je umrla bivša italijanska državna atletska reprezentantka in večkratna državna prvakinja Armida Guzzetti Giannini. Bila je tekačica na 400 metrov. Od športa se je poslovala med pripravami na olimpijske igre leta 1972, ko je zbolela za neko zelo redko vrsto raka. Ta bolezen je bila zanjo tudi usodna.

Med najbolj uspešnimi nastopi na letošnjih 14. slovenskih športnih igrah je bil gotovo moštveni nočni tek.

Na naši sliki so kapetani najboljših ekip s pokali.

tino, Di Coste, Dall'Olio, Greco, Giovenzana, Nencini, Mattioli, Lanfranco, Saleme in Negri.

Ženski vrsti pa bosta igrali z naslednjima postavama:

JUGOSLAVIJA: Tulčić, Pesaresi, Novak, Zrilić, Miletić, Živaljević, Jakanović, Grčić, Stakić, Komnenić, Jovanović, Pučko in Kramarić.

ITALIJA: Julli, Natali, Lensi, Visconti, Bonacini, Forestelli, Pezzoni, Torretta, Marchese, Savoldelli, Pisi in Dallari.

G. F.

KOŠARKA

Jutri na openskem igrišču
prvi derbi: Polet-Kontovel

Danes in jutri bo zaposlenih sedem naših peterk

Sedem slovenskih ekip bo danes in jutri startalo v treh mladinskih prvenstvih. Prihodnje nedeljo pa se bo začelo še promocijsko prvenstvo in udeležili se ga bodo tudi Borovi člani. Ko pa se bodo začela še prvenstva deklet, kadetov, prve divizije, minibasketa itd., potem pa bo število naših ekip zelo veliko, kar pomeni, da se je košarka uveljavila v našem športu.

MLADINCI

Že v prvem kolu bodo borovci nastopili v Dolini na enega favorita. Spoprijeli se bodo namreč z ekipo Pallacanestro Trieste. Uganka je, če bosta nastopila Sancin (operacija na nosu) in Ražem (poškodba gležnja). Brez obeh visokih igralcev bi postala naloga »plavih« še težja.

Poletovci bodo doma igrali proti Scogliettu, ki ne predstavlja večjih problemov, razen seveda, če ne bi našli fantje podcenjevali nasprotnika.

PRVENSTVO »POMLAD«

Najtežjo nalogo bodo v prvem kolu imeli Kontovelci, ki bodo igrali proti močni peterki Pallacanestro Trieste, ki je že lani med naraščalniki osvojila pokrajinski naslov.

Z zanimanjem velja slediti tudi nastopu Doma iz Gorice, ki bo v Ronkah igral proti novoustanovljeni ekipi ACLI.

Borovci pa bodo igrali proti »visoki« postavi nevarnega Flaminia.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 18. oktobra 1975

NOGOMET

ZAČETNIKI

15.30 v Štandrežu
Juventina — Lucinico

15.30 v Podgori
Piedimonte — Sovodnje

NARAŠČAJNIKI

15.00 v Bazovici
Zarja — Breg

KOŠARKA

NARAŠČAJNIKI

18.00 v Trstu, Ul. Caravaggio 4
Bor — Flaminio

MLADINSKA PRVENSTVA

JUTRI

NEDELJA, 19. oktobra 1975

KOŠARKA

MLADINCI

9.15 v Dolini
Bor — Pall. Trieste

11.00 na Opčinah
Polet — Scoglietto

PRVENSTVO »POMLAD«

10.00 v Ronkah, Ul. S. Lorenzo 3
ACLI Ronke — Dom Gorica

11.00 na Kontovelu
Kontovel — Pall. Trieste

10.30 v Trstu, Ul. Petracco 10
Flaminio — Bor

NARAŠČAJNIKI

9.30 na Opčinah
Polet — Kontovel

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.00 na Proseku
Primorje — Rosandra

15.00 v Bazovici
Zarja — Vesna

3. AMATERSKA LIGA

15.00 v Štandrežu
Sovodnje — Juventina

15.00 v Dobrodoberu
Mladost — Edera

15.00 na Opčinah, Alpska ulica
Ginnastica — Primorje

11.00 na Padričah
Union — Sampvito

9.30 na Proseku
Kras — Domio

15.00 v Dolini
Breg — Don Bosco

MLADINCI

11.30 na Proseku
Primorje — Domio

10.00 v Trebbah
Primorje — CGS

11.15 v Križu
Vesna — Roccol

NARAŠČAJNIKI

9.45 na Opčinah, Ul. Cersia
Triestina — Kras

14.30 na Opčinah, Ul. Cersia
Giarzole — Union

ZAČETNIKI

14.00 na Proseku
Primorje — Op. Supercaffè

Maj v deželi Sovjetov

43.

ODKRITJE
SREDNJE AZIJE

Bil je prav tako izurjen kot jaz in verjetno sposoben še večjih podvigov. Morda ga ne bodo poslali na prvi polet, temveč ga prihranili za drugi polet, ki bo mnogo bolj zapleten.

Te Gagarinove besede so se uresničile in kljub temu, da je bil Titov drugi, ga nikakor ni grizel kak kompleks »drugega« v tekmi, kompleks, ki tako rad obvlada labilne in zakomplicirane ljudi.

Med prebiranjem beležk iz tistega časa, beležk, ki so bile zapisane pozno ponoči, ko se je končal naporen dan, lahko povzamem naslednje:

Ves čas svojega kratkega obiska v Sloveniji je Titov tako uradno, v zdravilnih, kot neuradno, v osebnih pogovorih, poudarjal, da odnaša iz Slovenije morda najlepše in najpristnejše vtise.

V beležkah imam dalje zapisano, da mu je bila na poti v Velenje, kjer so mu priredili velikanski miting, najbolj všeč Stajerska. »S svojimi hribi in gozdovi me tako spominja na rodno Sibirijo, le da imamo v Sibiriji namesto listnatih gozdov breze in borovce. Hribi pa so

čisto podobni našim, sibirskim,« mi je zatrjeval, ko sva se vozila proti Trojanam.

»Navdušen sem nad vašimi ljudmi, zlasti mi je všeč njihova spontanost in neprisiljenost,« mi je dejal, ko je

Kozmonavt German Titov z ženo v družbi avtorja našega podlistka na Vršču

odzdravil množici. In zares, naši ljudje takrat v njem nikakor niso gledali predvsem političnega človeka, temveč zares pogumnega in skromnega junaka vesolja, državljan sveta.

»Pri vas pa zna kar precej ljudi rusko, pogledite, koliko ljudi me je nagovorilo, pozdravilo ali poprosilo za avtogram v ruščini,« mi je dejal po mitingu v Velenju. »Tako se mi tu pri vas nenehno zdi, kot da sem doma, skoraj pozabljam, da sem v tujini. Prevzema me venomer tisto toplo, neposredno in prisrčno vzdušje, ki je tako značilno za mojo domovino in njene ljudi,« je ugotavljal v Bovcu, kjer smo obiskali alpski letalski center.

Tu, v Bovcu, pa sem s Titovom doživel še nekaj, kar se ne pripeti vsak dan in tudi vsakemu človeku ne. Našemu gostu se je namreč na letališču zahotelo, da bi malce poletel z navadnim letalom. Njegovi prošnji so takoj ustregli in v štiridesetno športno letalo Morava smo se vkrcali Titov, njegova žena, sedanji direktor Inex-Adria-Avioprometa, sicer pa navdušen pilot amater Janez Nedog in jaz.

Dvigili smo se v višine, pilot Nedog je spretno krmaril Moravo nad dolino Soče, ko je Titov izrazil željo, da bi vzel tudi sam v roke letalske komande. In Janez Nedog mu jih je prepustil, medtem ko je kozmonavtova žena skušala rahlo protestirati. Ko je vzel Titov komande v roke, je tisto zamrmral: »Čisto odvadil sem se že voziti takšna navadna, klasična letala, še reaktivce sem skoraj že pozabil voziti.« Vendar je kaj kmalu »prišel noter« kot pravimo, nekajkrat zaobrnil našo Moravo, potem pa smo se po polurnem poletu varno spustili na bovsko letališče.

Ko sem se po srečnem pristanku nerodno skobalil iz letala, mi je neki sovjetski kolega, novinar kar malce otožno in skoraj prizadeto dejal:

»Ali se zavedate, kolega, da ste morda vi edini novinar na svetu, ki se je vozil z letalom in je letalo pilotiral kozmonavt German Titov.«

Priznati moram, da na to med poletom in tudi po pristanku sploh nisem pomislil.

In kaj je še govoril in izjavljal kozmonavt Titov, ko je bil med nami? Pred našimi znanstveniki, naša SAZU je priredila pogovor z njim, je nenehno poudarjal, da je on samo en člen in to droben člen v ogromnem kompleksu naporov sovjetskih znanstvenikov, tehnikov in inženirjev, ki so omogočili, da je lahko tako opravil uspešno drugi sovjetski polet v vesolje s človeško posadko. Zanimivo je, da je o sebi govoril zelo malo, skoraj bi dejali, da nič, mnogo pa je, nasprotno, pripovedoval o drugih kozmonavtih, tako o Juriju Gagarinu kot o Nikolajevu in Popoviču, ki sta takrat nadaljevala z delom obeh pionirjev osvajanja vesolja.

Naj sklenem razmišljanja in spomine na kozmonavta Titova prav nad območjem, kjer se je sam povzpel v nebo in kjer je tudi srečno in uspešno pristal:

Na vse, ki so se z njim srečali, zlasti pa še name, je naredil vtis preprostega, nevsiljivega, nič domisljivega, duhovitega človeka, ki zna vdano prenašati slavo in popularnost kot nekakšno nujno zlo. To nikakor ni bila lažna skromnost, ki jo običajno srečujemo pri ljudeh, ki so do uspeha prišli zlahka in brez težav. Za Titovom pa je bilo, nasprotno, cela vrsta let velikanskega garanja, fizičnega in duhovnega, učiti se je moral veliko, pa tudi veliko trenirati in končno, ali naj bi v vesolje poslali neuravnovešene, krhkega in ne preveč inteligentnega človeka? Nikakor ne. Zato se mi je zdel Titov zares človek na pravem mestu in ob pravem času. Le takšni pa so sposobni tudi največjih podvigov.

(Nadaljevanje sledi)

LIBANON PO ČETRTHI FAZI BOJEV

Zaradi spopadov ogromna gmotna škoda

Relativno taziše - Kaj mislijo Egipčani o razvoju političnega položaja na Blžnjem vzhodu

BEJRUT, 17. — Libanonski predsednik Sulejman Frandzie se je danes srečal z odposlanci iraškega predsednika Ahmeda Hasana Bakra in papeža Pavla VI. Iraški odposlanec Fatah Yasin je seznanil libanonskega predsednika o razgovorih, ki jih je imel v Bejrutu s skupinami, ki so bile vpletene v spopade, vključno palestinske leaderje.

Kljub temu, da so danes v mestu zabeležili dokaj mirnejše ozračje, pa je vseeno še prišlo do raznih nasilnih dejanj: okoli 20 ljudi je bilo ugrabljenih, do dveh eksplozij pa je prišlo v dveh zelo obdobjih okrajnih mest; policija je nadalje odkrila štiri trupla v Bejrutu samem ter v mestecu Zahle v vzhodnem Libanonu. Bilanca smrtnih žrtev te četrte faze spopadov v Libanonu znaša prav gotovo 605 emot.

Libanonski radio je danes sporočil, da je stanje zadovoljivo ter je poudaril, da policija odstranja cestne bloke. To vesp je bilo nekoliko zasedenih nekda drugo, ki govori o preostanku dveh blokov skoraj v središču mesta. Bloke postavljata na sprotni stranki ter se jih poslužujejo za ugrabitev oseb, večkrat samo na podlagi verske pripadnosti. Med ljudmi, ki so jih danes ugrabili, so štirje nameščenci neke električne družbe. Ker so njihovi tovariši zagrozili, da bodo prekrizali roke, so bili izpuščeni na svobodo.

Škoda, ki jo so dosedaj spopadi v Libanonu terjali, je ogromna. Če se upoštevajo izgubljeni dohodek in materialne škode in izgube, se lahko trdi, da je Libanon ob 200 milijard lir, kar predstavlja ogromno vlogo za državo, ki meri komaj 10.000 kv. km.

Se bo sedanje premirje v Libanonu obdržalo? Odgovor na to vprašanje je težak in zapleten, ker je vse odvisno od nadaljnjega razvoja političnih dogovorov na Blžnjem vzhodu. Ta razvoj pa je še vedno zavrt v precejšnje megle, to so zato še vedno v ospredju le ugibanja.

Egipčanski list Al Ahran prikazuje sedanji položaj nekako takole: Kissinger se je domisel s Sovjetsko zvezo, da bo ta vplivala na Sirijo, da bi stopila v stik z Izraelom. V tej boljšajo sovjetsko - izraelski odnosi (ni omenjeno) v tej zvezi zanimivo vest, da bo morda Poljska v kratkem navezala diplomatske stike z Izraelom, kar je bil izjavil sam poljski zunanji minister Olšovski.

V zvezi pa bi se ZDA obvezale, da bi vplivali na Izrael na ta način, da bi ta sprejel na Golanskem gorovju večji umik, kot ga je bil pripravljen izvesti do sedaj (samo tri km pasu). ZDA pa bi bile tudi pripravljene, da sprejmejo sklepe nje ženevske konference, toda šele po drugem razmiku na golanskem področju. V tem smislu naj bi tekli tudi nedavni pogovori sirskega predsednika Asada s sovjetskimi državni.

Se vedno je zavito v popolno megle vprašanje morebitnega srečanja v novembru med Asadom in ameriškim predsednikom Fordom, ki bo prišel v Evropo na vrhunske monetarne sestanke.

Egipčani so prepričani, da bo ameriško posredovanje izredno pomembno za ureditev vprašanj na Blžnjem vzhodu. Vsekaror hočejo dokazati zahodnemu svetu, da so pristajali politike pomirive. Vendar pa bo Sadat v kratkem odpotoval v Ameriko, kjer bo zaprosil Forda tudi za vojaško pomoč. Ne izključujejo možnosti, da bi jo prejel.

Da so vode na Blžnjem vzhodu še zelo kalne, dokazuje tudi vest, ki se je razširila danes v Parizu in po kateri, naj bi ameriške konzulane oblasti v Bejrutu odbile viza za vstop v ZDA predstavnikov organizacije PLO, ki bi se morali udeležiti zasedanja generalne skupščine OZN. Ameriški diplomati v Bejrutu so zanikali to vest ter izjavili, da so prizadeti že prejšnji vizume.

Ameriški časopisi, ki pripadajo skupini «Knight» so objavili danes neki tajni dokument iz katerega je razvidno, da so se ZDA legalno obvezale v zvezi z razmikom izraelskih in egipčanskih čet na Sinaju, da bodo dobavljale Izraelu petroleje v primeru novega spopada, da se bodo posvetovala z Izraelom v zvezi z morebitnimi sovjetskimi grožnjami in da bodo nudile Egiptu določeno tehnično pomoč.

Dejansko oprščen sodnik De Vincenzo

MILAN, 17. — Namestnik turinškega generalnega pravdnika dr. Prosio je danes zaslišal v Milanu preiskovalnega sodnika Cira De Vincenza. Le-tega karabinerji general Dalla Chiesa in turinški general pravdnik Reviglio della Veneria dolžita sodelovanja s samostavnimi rečnimi brigadami na osnovi pričevanja Silvana Girotta, francoskega patra, ki se je vrnil v Italijo po nekaj letih bivanja v Latinski Ameriki in ki se je izdal za duhovnika-gverilca.

Vse kaže, da se je preiskava, ki je spomladaj dvignila veliko prahu, izkazala za to, kar je v resnici bila: golo naplajenje zelo labilnih indicov. Čeprav dr. Prosio ni hotel povedati ničesar v zvezi z današnjim zasliševanjem, je vsekakor posredno namignil na dejstvo, da bo po vsej verjetnosti dr. De Vincenzo v najkrajšem času oprščen.

PODELITEV NOBELOVIH NAGRAD ZA FIZIKO IN ZA KEMIJO

Pomembno priznanje petim znanstvenikom

Med nagrajenimi je kemik Vladimir Prelog, po rodu Jugoslovčan, ki že 30 let dela v Švici - Dancema Bohru in Mottelsonu ter Američanu Rainwaterju nagrada za fiziko - Polemike pri izbiri nagrajenca za literaturo

STOCKHOLM, 17. — Švedska akademija znanosti in umetnosti je danes podelila Nobelovi nagradi za fiziko in za kemijo. Za fiziko so bili nagrajeni danska znanstvenika Aage Bohr in Ben Mottelson ter Američan James Rainwater, za kemijo pa Britanec John Warcup Cornforth in Vladimir Prelog, ki je švicarski državljani, a je po rodu Jugoslovčan. Prvi trije so bili nagrajeni za njihov doprinos k spoznavanju sestave atomskega jedra, Cornforth in Prelog pa za analizo strokemije v kemijskih reakcijah in v molekulah.

Kot rečeno je prof. Vladimir Prelog švicarski državljani, a je po rodu iz Jugoslavije, kjer se je rodil leta 1906. leta v Sarajevu. Študiral je v Pragi in v Milanu, pred vojno pa je poučeval v Pragi in v Zagrebu. Leta 1941 se je preselil v Švico, kjer je 30 let poučuje organsko kemijo v zueerški «Eidgenossische technische hochschule». V pogovoru s časnikarji je znanstvenik izjavil, da bo

čez eno leto opustil poučevanje, vendar pa bo nadaljeval raziskovalno delo. Dodal je, da ga je nagrada iznenadila, vendar pa je priznal, da je kar iz kože zaradi velike sreče. Dodal je tudi, da je nadvse zadovoljen, ker je Nobelova nagrada hkrati priznanje njegovim sodelavcem.

John Cornforth pa je po rodu Avstralec, vendar pa od leta 1939 živi in dela v Veliki Britaniji. Znanstvenik je gluh in žena, ki je prav tako izvedenka za kemijo, mu pomaga pri njegovih stikih z zunanjim svetom. Cornforth je tudi izjavil, da je nadvse srecen zaradi nagrade, zlasti se ker jo deli s svojim dobrim prijateljem Prelogom. Britanski znanstvenik, ki je bil pred nekaj meseci imenovan za docenta na univerzi v Sussexu, raziskuje predvsem možne aplikacije kemije biologiji ter v tem okviru preučuje človeška tkiva s tehniko radioizotopov. Praktično vzeto pa sta tako

Cornforth, ki je osredotočil svojo pozornost na enzime, kot Prelog, ki se zanima predvsem za organske molekule, znatno olajšala proizvodnjo zdravil in drugih kemijskih spojin.

Fiziki Aage Bohr, Ben Mottelson in James Rainwater pa so bili nagrajeni, kot piše v utemeljitvi, za njihov doprinos k spoznavanju atomskega jedra, o katerem so pripravili nov model. Vprašanje, ki so ga trije nagrajenci razpravljali, se je porajalo že leta 1940, ko so fiziki začeli globlje prodirati v skrivnosti atomskega jedra in njegove strukture, vendar pa niso mogli popolnoma doumeti vloge nukleonov sprico nekaterih nedoslednosti teorije. James Rainwater je prvi dokazal, da nukleoni zaradi njihove rotacije in sredobezne sile, ki jo ta povzroča, lahko povzročijo deformacijo jedra. Od tod domneva, ki so jo pozneje tudi poskusno preverili, o atomskih jedrih podolgovate oblike. Do istih zaključkov je po avtonomni poti prišel tudi danski fizik Bohr, ki je med drugim tudi jasno opisal vzajemni vpliv deformacije in gibanja osamljenih nukleonov.

Zanimivo je, da je Aage Bohr sin fizika Nielsa Bohra, ki je bil leta 1922 nagrajen z Nobelovo nagrado za fiziko zaradi njegovega modela atoma. Aage je začel od mladih nog sodelovati z očetom in je nadaljeval po njegovi poti. Zanimivo je tudi, da sta Bohr in Mottelson, ki delata večkrat skupaj, leta 1969 dobila nagrado ustanove Ford za milojubno uporabo jedrske energije. Niels Bohr je bil prvi fizik, ki je leta 1957 dobil to nagrado.

Medtem se nadaljuje polemika za podelitev Nobelove nagrade za literaturo. Komisija švedske akademije znanosti in umetnosti, ki je zadolžena za podelitev te nagrade, še vedno ni enotna o imenu literata, ki bo letos dobil to preživno nagrado. Skupnih kandidatov je 106, največje možnosti za nagrado pa imajo vsekakor Anglež Graham Greene, Italijan Eugenio Montale, Američan Saul Bellow, Argentinec Jorge Luis Borges in Turk Yasar Kemal. Možna pa je tudi, da bo komisija izbrala kakšnega «outsiderja», če se ne bo mogla zdelati pri izbiri med favoriti. Govorilo se je tudi o morebitni nagraditvi francoske pisateljice Simone de Beauvoir, soproge filozofa in pisatelja Jeana Paula Sartra, ki je pred leti zavrnil nagrado, po vesteh iz njega obveščenih krogov pa kaže, da francoske pisateljice ni med favoriti.

Sodniki zavrnilo Papadopolosove izgovore

ATENE, 17. — Pred atenskim prizivnim sodiščem se je nadaljevala obravnava proti bivšemu grškemu diktatorju Papadopolosu, ki je skupaj z generalom Joannidesom in drugimi 31 predstavniki diktatorskega režima obtožen, da je zakrivil smrt več kot 30 študentov ob hudih spopadih do katerih je prišlo na atenski političniški šoli 17. novembra lani. Sodišče je zavrnilo Papadopolosov zahtevek, da bi se mu ne sodilo, ker je bil tedaj predsednik države zato ni bil odgovoren za dejanja izvršne oblasti. Sodniki so menili, da ugovor ne drži, ker se je Papadopolos nasilno polastil oblasti l. 1967.

Zahtevo po odstavitvi sodnika Fioreja je podpisal osebno odv. Parigini, ki je zaprt v rimski kaznilnici. Rebbibia z obtožbo politične konspiracije in terorističnega rovarjenja. Leopoldo Parigini je med drugim skupno z bivšim turinškim federalom Mariom Pavio in palermskim zdravnikom Giacomom Micaliziom pripravil vrsto atentatov na vidne politične osebnosti, sindikaliste in sodnike.

Prevratniški skupini je prvi prišel na sled turinški sodnik Luciano Violante, ki je kot izhodšče imel preiskavo o prevratniškem rovarjenju skupine «ordine nero» v Piemontu. Zarotniki, med katerimi je bil tudi jedrski inženir Elidoro Pomar, ki je nameraval zastrupiti rimski vodovod z radioaktivnim materialom, so sestavili proskripcijski seznam, na katerem je bilo na desetine vidnih osebnosti italijanske politične in sindikalne stvarnosti. Očiten namen teh atentatov je bil spraviti državo v kaos in ustvariti pogoje, ki bi lahko privedli do ustanovitve desničarsko obarvane predsedniške republike. Preiskavo, ki jo je začel turinški sodnik, je nato kasajsko sodišče zaupalo rimskemu, češ da je objektivno povezana s preiskavo o propadem Borghesejevem poskusu državnega udara, ki so jo vodili rimski sodniki.

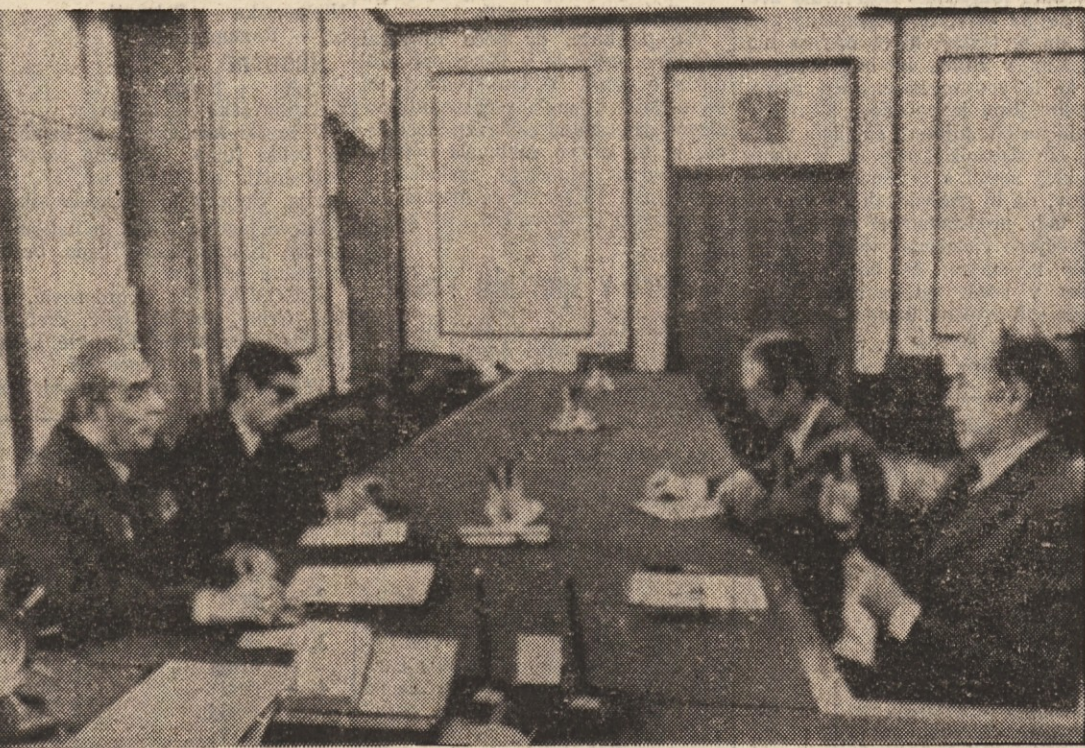
Pravni izgovor, na katerem sta Parigini in odv. Madia osnovala zahtevo po odstavitvi dr. Fioreja, izhaja ravno iz obtožnice in sicer iz ugotovitve, da naj bi bil dr. Fiore istočasno preiskovalec in prizadeta stranka. V zapornem nalogu, ki ga je podpisal dr. Violante, piše med drugim, da so zarotniki nameravali umoriti vrsto sodnikov, med katerimi tudi dr. Fioreja in javnega tožilca dr. Vitaloneja. Teroristična skupina Pariginija in Micalizija je namreč pripravljala atentat na hotel v Abanu Terme, kjer so se oktobra lani sestali italijanski sodniki, ki so vodili preiskavo o «črni mreži», da bi uskladili svoje delo. Prisotni so bili poleg omenjenih rimskih sodnikov tudi Violante, D'Ambrosio, Tamburino in padovski pravdnik dr. Fais. Naklepe za zarotniške skupine je potrdil tudi Torquato Nicolai, zaupnik obveščevalne službe SID, ki je sodeloval z zarotniki.

Prav zaradi tega sta Parigini in Madia menjala, da dr. Fiore ni mogel nepristransko voditi preiskave, saj so bili med obtoženci ljudje, «ki so mu — vsaj tako piše v obtožnici — stregli po življenju». Kot nadaljni dokaz utemeljenosti svoje zahteve Parigini navaja v vlogi tudi razsodbo, s katero je prizivno sodišče zavrnilo njegovo zahtevo po začasnih svobodi. V dokumentu piše, da obtožbeno ne gre priznati te olajšave ravno zaradi hudih zločinov, ki jih je zagrešil.

Parigini je poslal svojo vlogo prizivnemu sodišču, katerega predsednik bo moral sedaj zaupati zadevo v pretes kazenskem odseku, ki bo moral odločiti, ali je zahteva utemeljena ali ne.

Očiten in edini namen te vloge je zavreči preiskavo, ki je bila tik pred zaključkom. Kot že rečeno je javni tožilec dr. Vitalone poslal dr. Fioreju svoje zaključke in preiskovalni sodnik je bil na tem, da podpis razsodbo, s katero bi predal vse sodne akte sodišču v nadaljnji postopek.

Prevratniški skupini je prvi prišel na sled turinški sodnik Luciano Violante, ki je kot izhodšče imel preiskavo o prevratniškem rovarjenju skupine «ordine nero» v Piemontu. Zarotniki, med katerimi je bil tudi jedrski inženir Elidoro Pomar, ki je nameraval zastrupiti rimski vodovod z radioaktivnim materialom, so sestavili proskripcijski seznam, na katerem je bilo na desetine vidnih osebnosti italijanske politične in sindikalne stvarnosti. Očiten namen teh atentatov je bil spraviti državo v kaos in ustvariti pogoje, ki bi lahko privedli do ustanovitve desničarsko obarvane predsedniške republike. Preiskavo, ki jo je začel turinški sodnik, je nato kasajsko sodišče zaupalo rimskemu, češ da je objektivno povezana s preiskavo o propadem Borghesejevem poskusu državnega udara, ki so jo vodili rimski sodniki.

Valery Giscard d'Estaing in Leonid Brežnev med včerajšnjim srečanjem v uradu generalnega tajnika KP SZ v Krenlju.

NALIVI IN NEVIHTE PO VSEJ ITALIJI

V BENETKAH PRVA LETOŠNJA «VISOKA VODA»

Reka Ticino preplavlja bregove - Strela ubila vojaka

BENETKE, 17. — Prvič v letošnjem letu so v Benetkah doživeli tako imenovano «visoko vodo». Sporočajo, da se je gladina v več mestnih predelih dvignila od 5 cm do pol metra. Tredele je voda zalila. Tudi Trg sv. Marka je popolnoma pod vodo. Na nižjih mestih je za 20 cm vode. Občinski službenci so postavili lesene brvce, da bi tako omogočili prehode pešcev. Pojav visoke vode je zajel tudi Chioggio, kjer je voda zalila pomol ter deloma glavno mestno ulico.

Vodna gladina se je začela dvigati v Benetkah v današnjih zgodnjih jutranjih urah ter ob sedmih dosegla najvišjo raven (okoli 1 m nad povprečno morsko gladino). Vdor vode v laguno je okrepil tudi močan veter, ki je pihal v smeri sever-severovzhod. Prof. Giordani Sotika, ravnatelj prirodoslovnega muzeja ter strokovnjak za plime in oseke, je izjavil, da je bila današnja «visoka voda» posledica zadrževanja vremen-

skih motenja nad tem področjem. Tojnetno ne bodo vzdržali pritiska narasnih voda, če ne bodo sprejeli ustreznih varovalnih ukrepov. Malenkostni dosedajni posegi so se popolnoma izjalovili. V nekaterih krajih so morale oblasti že evakuirati prebivalce.

Veliko uganko predstavlja seveda tudi reka Pad, ki je znana po svojih poplavlav v spodnjem toku. Če se vreme ne bo izboljšalo, obstaja nevarnost, da bo tudi ta največja italijanska reka nevarno narasla.

O slabem vremenu pa sporočajo tudi iz južne Italije. Povsod so zabeležili izdatne padavine, reke so prestople bregove in tudi že povzročile nekaj škoda. Na polju Nocera - Sarno je divjala huda nevihta z bliskanjem in grmenjem. Tudi reka Sarno narasča. V kraju Clorani di Mercato San Severino so vode zalile samostan očetov redemptoristov. Še dragocenih knjig v stari knjižnici je bilo poskodovanih. Menihom se je posrečilo, da so rešili nekaj dragocenejšega materiala. O podobnih nevihtah poročajo iz vse Kampanije in tudi s Sicilije.

Nevihite so terjale tudi že žrtve. V Gaeti je strela ubila nekoga karpjarja, ki je bil na straži ob zunanjem zidu znanega vojaškega zapora. V Neaplju pa je strela hudo poskodovala nekoga nogometaša, ki je treniral na igrišču.

Sedanje slabo vreme ni za ta letni čas nič nenavadnega, čeprav vremenoslovci napovedujejo, da se bodo padavine v prihodnjih letih povečale. Po njihovem mnenju bo vplival na to povečanje porast količine ogljikovega oksida v zraku (zaradi izgorovanja nafte, bencina, oglja itd.). Ta plin ustvarja v ozračju nekakšno streho, ki je po svojih učinkih podobna tistim v toplih grehah. To povzroča porast temperature na površine zemlje in s tem tudi večje izhlapevanje vode (na morju in rekah). Od tu tudi večje padavine.

MOSKVA, 17. — Po dveh dneh premora, v katerih se je francoski predsednik šel turista, sta se Valery Giscard d'Estaing in Leonid Brežnev danes znova sestala. Generalni tajnik sovjetske komunistične partije se je opravičil francoskemu gostu za odpoved sestanka in utemeljil svojo zahtevo — srečanje je bilo odpovedano na sovjetsko zahtevo — z močnim nahodom. Dodal je tudi, da se je prehladil, ker je imel v avtu odprto okno.

Tako je bila vsaj formalno opravičena odločitev sestanka med Brežnevom in Giscardom, ki je dala povod za plaz domnev in ugibanj, očitno pa je, da uradna razlaga ni preveč prepričljiva. Zlasti se, ker Brežnev v pogovoru s časnikarji posredno priznal, da so se med uvodnim torkovim srečanjem pojavila nesoglasja. «Kot vsak začetek — je izjavil generalni tajnik sovjetske KP — je bil tudi ta naš začetek težaven, vendar je sedaj vzdušje odlično.» Tega mnenja je bil tudi francoski predsednik, ki je prav tako poudaril, da so bili pogovori zelo uspešni.

Popoldne sta državnika namreč že podpisala vrsto sporazumov tako političnega kot gospodarskega značaja, med katerimi je najbolj pomembna izjava o razvoju prijateljstva in sodelovanja med Francijo in Sovjetsko zvezo. V izjavi je med drugim rečeno, da sta obe državi naklonjeni sklicanju svetovne konference o razorožitvi, na kateri naj bi sodelovale vse velesile. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo tudi v prihodnje srečanja med francoskimi in sovjetskimi voditelji na najvišji ravni periodična in obe strani sta se obvezali, da bosta po svojih močeh prispevali k splošni razorožitvi, ki naj bi potekala pod najstrožjim mednarodnim nadzorstvom.

Brežnev in Giscard D'Estaing sta se danes srečala kar dvakrat. Prvič popoldne v uradu Brežneva, ki je bil v popoldne v francoskem veleposlaništvu, kjer je francoski predsednik gostil svoje sovjetske gostitelje. Kot poroča sovjetska časopisna agencija TASS sta med dopoldanskim pogovorom državnika pozitivno ocenila stopnjo razumevanja in prijateljstva med državama ter poudarila pripravljenost za pospeševanje dobrih vzajemnih odnosov. Oba sta nadalje ugotovila, da državama koristijo do sedaj prehojena pot v sodelovanju ter rezultati evropske konference o varnosti in sodelovanju v Helsinkih.

Dodala sta tudi, da sta Francija in Sovjetska zveza z dobrimi medsebojnimi odnosi in z uspešnim sodelovanjem za zgled v mednarodnih odnosih in odločitvah prispevata h krepitvi miru.

Različni pogledi obeh držav na rezultate helsinške konference pa so znova prišli do izraza, čeprav v bolj omejeni obliki kot v torek, na delovnem kosilu na francoskem veleposlaništvu. V svoji zdravici je francoski predsednik poudaril pomen svetobnega kroženja ljudi in idej v Evropi, medtem ko je sovjetski predsednik Podgorni v svojem odgovoru poudaril pomen, ki ga ima za mir v svetu popuščanje napetosti na vojnaškem področju. Omeniti gre vseh sklopov, ki so bili izdati v ZDA, ali pa v koprodukciji z Nemško demokratično republiko, oziroma Sovjetsko zvezo.

Jutri zjutraj bodo predvajali samo za strokovnjake in predstavnike javnega obveščanja sovjetski kratometražni film «Elektroniki» moznosti in Leonardova skrivnost, ki je na tržaskem festivalu prejel nagrado «zlatega pečata». Sledilo bo predvajanje edinega celovečernega filma na tej reški razstavi, to je ameriškega «Faza IV», ki je na tržaskem festivalu prejel najvišje priznanje «zlatega asteroida». Za javnost bodo predvajali filma jutri zvečer.

Strokovnjaki in časnikarji pa se bodo udeležili jutri popoldne okroglice mize, kjer bodo obravnavali temo «znanstvena fantastika v družbenem razvoju». Srečanje bo v hotelu Bavaria. Pričakujejo, da se ga bo med drugimi udeležil italijanski pisatelj romanov znanstvene fantastike Fausto Gibella. Prišli pa bodo tudi filmska kritika Zika Bogdanović, Branko Munitić ter inž. Milivoj Jurković, ki je znan ekspert in televizijski komentator vesoljskih poletov. Napovedujejo tudi obisk Giorgia Tomporeja, ki je predsednik razstave, in Stela Rosolnija, predsednica znanstvene fantastike, predsednica razstave tržaške lektorske in turistične avtonomne ustanove. Navzoča bosta tudi konstanta ZDA v Zagrebu Nikola Vabu-

FRANCOSKO-SOVIJETSKI SPOR JE BIL PORAVNAN

Giscard in Brežnev za vsestransko sodelovanje med Francijo in SZ

V izjavi o razvoju prijateljstva sta se državi obvezali, da po svoji moči prispevata h krepitvi miru in k splošni ter vsestranski razorožitvi

Wiesenthal, bo odgovarjalo 27 političnih beguncem. Delu razsodišča bi moral prisostvovati tudi pisatelj Vladimir Maksimov, kateremu pa je danska vlada odrekla vstopni vizum.

Današnja obravnava je bila posvečena politični in ideološki represiji v SZ, jutri bodo razpravljali o «preganjanju vernikov», na sklepnem zasedanju, ki bo v nedeljo, pa bo govor o ravnanju z narodnostnimi manjšinami. Razsodišče bi po zamisli prirediteljev moralo omejiti svoje preiskave na zadnjih deset let, že prvi dan pa je pokazal, kako je težko ločiti današnjo stvarnost od časa stalinizma. To je dalo povod za precejšnje polemike, saj se je član komisije Ole Espersen pritožil nad vzdušjem hladne vojne, ki vlada v dvorani. «Naša naloga je — je poudaril — prikazati današnji položaj v SZ in ugotoviti, če spoštuje zaključke helsinške konference.» Eden od zaslišanih pa je bil odvrnil, «da je za sovjetske državljane helsinški sporazum le megljen zastor, ki ga sovjetska oblast kroji po svoji potrebi.»

NEW YORK, 17. — Agenti policijskega oddelka za boj proti narkomaniji so danes zaplenili na neki kmetiji v Massachusettsu tri tone marijuane. Mamiljo je proizvajal kmet, ki se je specializiral v gojenju rastline marijuane.

Ob sodelovanju tržaške turistične ustanove

Na Reki razstava znanstvene fantastike

REKA, 17. — Danes zvečer so odprli na Reki prvo Mednarodno razstavo znanstvene fantastike, ki jo je priredilo krajevno turistično društvo ob sodelovanju tržaške avtonomne letovišarske in turistične ustanove. Na tej specifični kulturni manifestaciji bodo predvajali 6 filmov, ki so bili prikazani javnosti na edinstvenem tovrstnem festivalu na svetu, ki je vsako leto v Trstu. Danes so predvajali javnosti štiri kratkometražne filme o vesoljskih poletih, ki so bili izdati v ZDA, ali pa v koprodukciji z Nemško demokratično republiko, oziroma Sovjetsko zvezo.

Jutri zjutraj bodo predvajali samo za strokovnjake in predstavnike javnega obveščanja sovjetski kratkometražni film «Elektroniki» moznosti in Leonardova skrivnost, ki je na tržaskem festivalu prejel nagrado «zlatega pečata». Sledilo bo predvajanje edinega celovečernega filma na tej reški razstavi, to je ameriškega «Faza IV», ki je na tržaskem festivalu prejel najvišje priznanje «zlatega asteroida». Za javnost bodo predvajali filma jutri zvečer.

Strokovnjaki in časnikarji pa se bodo udeležili jutri popoldne okroglice mize, kjer bodo obravnavali temo «znanstvena fantastika v družbenem razvoju». Srečanje bo v hotelu Bavaria. Pričakujejo, da se ga bo med drugimi udeležil italijanski pisatelj romanov znanstvene fantastike Fausto Gibella. Prišli pa bodo tudi filmska kritika Zika Bogdanović, Branko Munitić ter inž. Milivoj Jurković, ki je znan ekspert in televizijski komentator vesoljskih poletov. Napovedujejo tudi obisk Giorgia Tomporeja, ki je predsednik razstave, in Stela Rosolnija, predsednica znanstvene fantastike, predsednica razstave tržaške lektorske in turistične avtonomne ustanove. Navzoča bosta tudi konstanta ZDA v Zagrebu Nikola Vabu-

Za jutri zjutraj napovedujejo tudi srečanje predstavnikov reških in tržaskih turističnih ustanov.

E. Klaric